

Estetiks

u bus'ík'eqí abíbí díñua

Alkítáábá Algírrayó

Shúlindu 3

2010, Grade 3 Sbjct: Aestetics

Berta

Estetiks u bus'ík'eqí abíbí díñua

Alkítáábá algírrayó

Shúlíndú 3

Maabá shák'aló alkítáábale:

- Mahmmúd T'aha Sened

Maabí mus'óne hu:

- Abdanasír Álí
- Badawí Mahamad
- Yúsuf Mússa

2002 E.C

© Alhoríá alkítáabalé ma alú d'iña tha almaktábá algírayoyu tha Ik'ilím Binishangul
Gumuz

2002 A.M

Trial version

2010 AC

Contents

Alkítáábá Algírrayó	1
Shúlindu 3	1
Estetiks u bus'ík'eqí abíbí díñua.....	3
Alkítáábá algírrayó	3
Shúlíndú 3	3
2 Añañk'a.....	1
2.1 Giñ gídí arúgú mbá thík'úqí tha adáárú u thá añá almadarasoyú	1
2.1.1 Zizí (alhisaá 1)	1
2.1.2 Boolo (Alhísaa 1)	2
2.1.3 Aguzua	4
Shambbahuá bolo giñ gídí arúhgú mbá thík'úqigú tha adááru u tha almádarasayú:.....	5
2.1.4 Gíñ buushú thaayu	11
2.1.5 Shak'ala thá sha baha	12
2.2 Gíñ thík'utha almádarasayú mbá wálá gídí arúhígú	13
2.2.1 Shúlí almadaraso u giñ zíne thayúgú.....	13
2.2.2 Shak'ala thá shabaha	14
2.3 Alqááda u giñ máábí gábulu	15
2.3.1 Alqááda aqilu mbá thík'uqí tha adáárú u tha almádarasayú (alhísaaak'ed'e 4)	15
2.3.2 Hohásá ashuk'ulá algaadó.....	16
2.3.3 Alqáádá máábí gábulu	19
2.4 Alqidá ályómá firú	21
2.4.1 Alfaídá firí	21
2.4.2 Albaal thamthámá firú.....	23
AETHETICS UNIT 1 – English Practice	27
Arrúh - life	27
3 Alqááfíañk'a/ asahañk'a.....	29
3.1 Annadáfa	29
3.1.1 Anadáfa bus'ík'e thu u mbá áñú thá haara	30
3.2 Alhisááb gígí u p'íísha.....	33
3.2.1 Alqalaáma.....	34
3.2.2 Alhisááb gígí min giñ madígú thá thoñorú.....	35
3.3 Ej./Ai.fí /EDIS	40
3.3.1 Albáál tham thám	40
AETHETICS UNIT 2 – part A -English Practice.....	45
Maabí álhíbírá thabo - handicraft	45
AETHETICS UNIT 2 – part B English Practice.....	46
Addín- religion.....	47
4 Algasáámá bús'ík'e alú bus'ík'ethú	48

4.1	Gíñ mádíñ ashúk'úlá thaboqí gú	48
4.1.1	Gíñ áhululáqí tháábá le.....	49
4.1.2	Aqíilí /mbá madíñ ashuk'ula thaboqi	50
4.2	Aqíilí d'afaru alú gú mbá damuqí (huluqí) tha ashu k'ula thabole	52
4.2.1	Aqíilí damúqí (mufuqí) thaabalegu	52
4.2.2	Mozaik (Ashuk'ula thabo).....	54
4.2.3	Gíñ shák'allá tha hu	55
4.2.4	Guud'a.....	55
4.2.5	Aqíilí	57
4.3	Ashúk'úlá áhulugalá thábáqí thá huule	59
4.4	Haara madíñ ashuk'ul/ gígí huuqí	62
	AETHETICS UNIT 3 – English Practice	66
	Annadáfa - hygiene.....	66

1 Añañk'a

(alhisak'ed'e 83)

Alhadaf

Min mbá garra geedí addarsálé:

- Mare fakáda gíñ gídí aruh mbá thik'uqigu tha addara mare yu shambá guzumáré, allóná mare u na zíí zí mare
- Ámáré madíña alqáadá máábí gabulúqí sha mbá d'illáne alú thá aña máréyú
- Giné alqaadó mbá illá (hósílá) tha aña mare yú u tha almadárása máré yú mare hósá sáwa
- Mare madíña shá mbá gíylá alhísáab gíñ durra alqáfíqí

Añañk'a

Gíñ gídí aruh u mbá wálá gídí aruh thik'úqígú thá añañ k'ayú . u k'illíngú gídí bolo, aguzu a u állóná d'afaruqígú. Masal than galí, marú, mia, mí'sé merere, ... adígú sha gíñ gídí aruh mmaamare d'afaru alúgu tha allon, tha booloyu u tha zíí zímareyú.

Mbá wala gídí aruhígu masal bele, azola, fírí , bubení, ... adí u alqaada maabí gabulu mbá d'afaruqígú u tha ñishagu thik'úqígú.

1.1 *Giñ gídí arúgú mbá thik'úqí tha adáárú u thá aña almadarasoyú*

(alhisak'ed'e 4)

1.1.1 Zizí (alhisaaá 1)

Alhadafá addarsálé

Mbá gárra géedí addarsálé:

- ámare fákada gíñ gídí aruh mbá thik'úqigú tha álmá dárasayu u thá aña märeýú
- mare retha alfaídá gíñ gídí arúhgú

Zíízí:

Ma gíñ ma halagagu u mbá gíí Andímíllí madíñaqí na zíízí márea. Måsal giñ thik'íña min gíñ mahalaga azola s'is'ía u zíízí gíñ gíí ndímíllí masal shúlí mbá mañgifo, mbá at'arbeso, mbá albambaháru, mbá adírimbílú...adígú.

Thoñoríndú agarraña tháñ

- Gíñ gárra geedí tha shulíndu d'uk'unuňu u tha shulindu holoñoníňu gíñ gídí aruhu álá at'írhíña maré amáré k'ééra hu.
- Min mbá k'er máré nahú álá d'ok'otha máré aAndí mbá gídí arúh u aAndí mbá wálá gídí arúh.

1.1.2 Boolo (Alhísaa 1)

Tha añáñ k'ayú u tha almadarósáyu sha hatháñ hal booloyu gíñ gídí aruhíyu u mbá gíñ wala gídí aruchíyu.

Booloyú gíñ wálá gídí arúhgú másal mbá alqarbío, mbá ajarasú , mbá bubaanú u mbá ró,...adí milaň u mbá gíñ gídí arúh shiň mbá ndimíílu , mbá gíñ búúshu, mbá mis'ogú,...adígú míllaň.

Alhádáfá addarsale:

- Á gééí mare fákada booloyú gíñ gídí aruhígu mbá thek'uqí thá adáará mare yúgú u tha almádárásá máreyú.

gíñ sáqadí addárs:

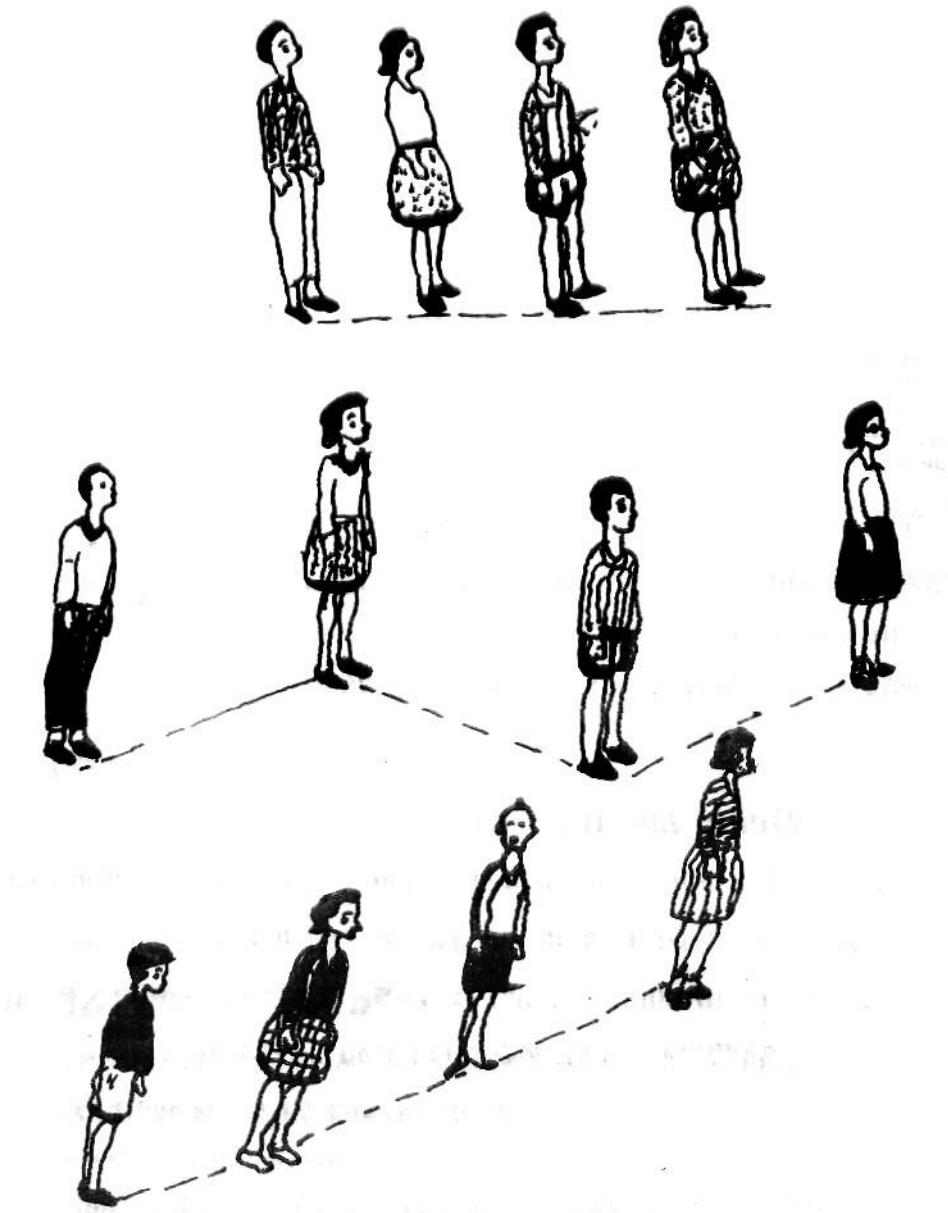
- Almasajal
- Ashariit'

Thoñoríndú agarraña tháñ:

- Álá d'ok'otha boolo gíñ gídí aruhígú mbá thík'u thá adáará máreyú u tha almádárásá mare yú amáré k'éerahu.
- Álá dáágá azámáná gáffaqígú ámáré gía ashóórá gíñ gídí arúh mbá k'ééró mare hú.
- Alá k'ala gágú boolo gíneň gíneňgúnúňu mbá hal máreyú kúlýóm amáré fágada

Albáál thamthám u lyú p'eera:

- Álá ákadagú thá d'ok'othá ndú thá d'ok'othá makatabá magádarígú mare k'ééra gíñ gidí áruhi hu.
- Álá hoshaltháñgú magádarígú máré fákada zízí gíñ gídí aruh.

Asúra 1/1 Ziizi assát'úrá d'afaru alú

1.1.3 Aguzua (alhísaak'ed'e 1)

Gíñ gídí aruh gu k'illíñ mbá thík'uqígú tha añáñk'ayu gadarí mare gúzugu

Masal ndímílí, gíñ buushu thaayu,...adímilañ.

Gíñ sáqadí addársale:

- Gíñ ma rasámagú
- Gíñ sháábahí addársálé

Thoñorindú agarrañ latháñ:

- Álá d'uk'utha geedí gárraqígú mare k'ééra gíñ gídí aruhi hu mbá thí k'uqí thá aña márreyúgú shá mbá guzu mare.
- Álá mádíña máreyéqí mbá gídí hu holoñoníñ gú , mbá gídí hu árbaqa , mbá zááqígú thá íyu u mbá zaa qígú thá húgú .u mbá bádí gú thá búá alú.
- Álá daagá ashúk'úlá thaayu gú mare hoshalo gíñ gídí arúh thañgú shá mbá guzu mare mare rootha tha alfásílú.

qí abara u íyu p'eera:

- Alá ákadagú tha d'ok'otha makataba makádarígu mmáré k'eera gíñ gídí aruh hu mbá thík'uqígú thá aña maréyu na aguzu a máre.
- Álá ákadagú thá aña hoshala ma áhulu aguzúa mare qí.

1.1.3.1 Allón

(alhíssaak'ed'e 1)

Gíñ gídí arúh mbá thik'luqgú tha adáárú u tha almádarasayú gídí allóná d'afaruqigu.

Masal: gíñ gídí arúhígú madíñaqígú mbá gídí allóná mílí , mbá beñení, mbá fúúdí , mbá magaashá ---- d'an1igu millañ.

Gíñ sáqadí addárs

- allóngú
- gíñ áhulune gú

Thoñoríndú agarrañlatháñ:

- Álá d'ak'othagú måré k'ééra állóná gíñ gídí arúhi hu mbá madí márégí tha adáárú u tha almádarasayú.
- Alá ágííthíña ashóora gú thá allóná k'ééró mare huyú.

qí abara u lyú p'eera:

- álá ákadagú ma gádarígú måré fákada gíñ gídí arúhgú mbá thík'uqí gú thá adáárú u tha almádarasayú.

1.1.3.2 *Ashúk'ul thá shabbah*

(alhisaa'ed'e 5)

Gíñ gídí arúh gú mbá thík'uqígú tha adáárú u tha almadárasayú mare shák'ala na shabbahauá k'ed'e.

Gíñ sáqadí addárs

- allóngú
- gíñ shábbahaqí
- galam rasás
- alwáraka

Thoñorídú agarraña tháñ

- Álá k'ala geedíeqí maré náfaqí thá galam qirsás u tha alwáraka méré rásama gíñ gídí arúh mbá maadó méréqí thá aña máreyú u tha almadarasayú u álá daagá azamán gú mare rothá almáqáná gíñ rásámó mare thá hap'únáthále.
- Gíñ shók'áló mare mbá thík'u thá aña máreyú alá ád'ulíña méré tha allóná fédí maré.
- Álá k'agalágú gíñ shák'áló mare thaalú maré ámaré mama luñuyu min mbá fágadí méréne na gíñ nágázigané méré muus'a.

qí abara u íyú p'eera:

- Álá ákadagú thá aña hoshala ma gádarígú méré áshaabahu gíñ gídí arúh mbá thík'uqígú tha adáárú u tha almadárasayú.
- Álá d'ok'othagú ámáré sháraha gíñ rásámó mare.

Shambbauá bolo gíñ gídí arúhgú mbá thík'uqígú tha adááru u tha almadárasayú:

Alhádafá addarsálé

Mbina mbá gárra géédí addársálé

- Méré áshabahau bolo gíñ búúshu méré shák'ala
- Méré ád'afaru boolayú gíñ búúshúgú mbá hal máreyú tha adááru u tha almadárasayú.

Gíñ sáqadí addársale

- Almasajal
- Ashíre't

Thoñorá agarrañ latháñ:

Álá d'ok'otha geedí gíñ búúshú k'ééró méré hu na boolayú méré ma járábó méré shambá zííne.

Masal mbá mereró, mbá thaañu , mbá míó , mbá mis'o, mbá murtho , mbá shiñiru ájarabíña geedí d'úk'únúñ d'úk'unúñ.

Merere u mía gíñ búúshú thaayu ñineñ maa maré daa maabiyé alfáidá namúqí u booloyu mare ma hoshalaña thañ d'afaruqígu masal merere booloyu d'afaruqígu thambá miole.

Mís'e gíñ buushu daa ndímíílye alfaida d'aañí mmané mí's'e níñele giqi, guguiu, gugulu ñinéñ gíñé u hoñhóñ shiñ booloyu gíqí gugulú, gugulú, gugulú ñiñéñ gíí máré.

qí abara u iyú p'eera:

- Alá ákadá tha albaal thamthám mageedi ahathígu d'uk'unuñ d'uk'unuñ mare ahalthña booloyu gín buushu d'afaruqí.
- Gíñ buushu gídí aruh mbá thik'uqígu tha adaaru u ntha almadarasayu aguzua mare shak'ala tha anamua (ashabahua).
- Gíñ buushu mbá thik'uqígu tha addááru u tha almadarasayu hor añgu u gídí alqainatí d'afaruqí tha aguzuá mare.
- Gíñ buushu tha halaga mareyu d'afaruqígu tha at'abaqa , tha zízí u tha aguzua mare.

1.1.3.3 Giñ adí tha lyú

(alhisá1)

Alhadafá addarsalé

Min mbá gárra géedí addáesálé:

- Máré fákada gíñ ádígú tha iyú mbá thik'u qígú tha adáárú u tha almádarasayú.
- Máré ábad'iña k'aará tháboqí , mbá peshúqí u mbá buoqí.

Thoñorindú agarrañla tháñ

Gabula mare thara aguzua álá áshak'althíña qí abíbidiñua mbá huluqí tha alqumura marele shambá zaa mare thartheqí bus'ík'e bak'a ahathine min thá s'ak'ayu k'abí min tha s'ak'ayu alá /amare zaa tha hu alu, thaabá gambí u tháábá p'íshí u mare ahatha hu ííñaalu.

qí ahulua 2

Adidíñ thá hu u tháábá míín gíñ buushu.

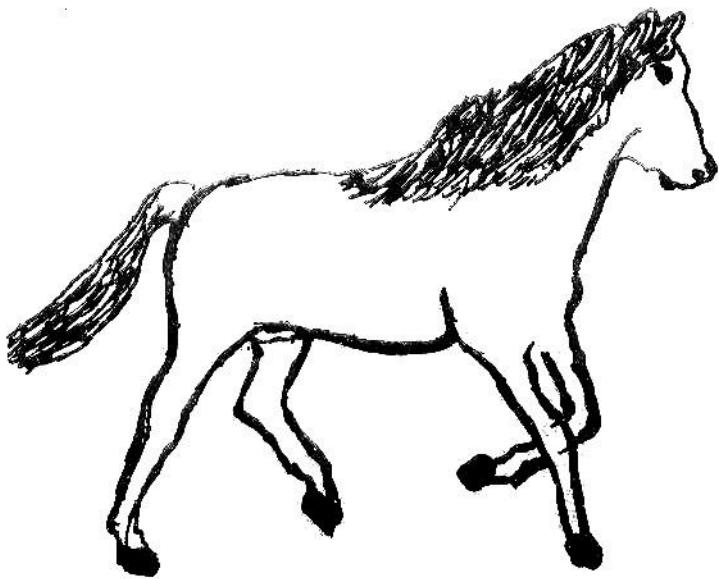
Alhádaf :

Mina mbá gárra géedí addársálé:

- Máré shábbaha gíñ buushú ádí thá hu árbaqa ámáré shák'ala.
- Máré k'ééra gíñ búúshú hu mbá ádígú thá hu árbaqa.

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Álá áshak'althíña geedí aguzuá náfa márthéqí.
- Álá k'alamagágú máré k'ééra gíñ búúshú hú mbá zááqígú thá hu árbaqa mbá thik'u thá aña máré yú.
- Gíñ buushú k'ééró máré hu álá áshak'althíña maré na aguzuá mare.
- Máré móromóthíñayu na agúzuayú.

Asúra ½ Adidíñá murthó

1.1.3.4 qí ahulua taláta(alhissa 1)

Guud'a ma maabi álé gothiañ tháábá u thá hu.

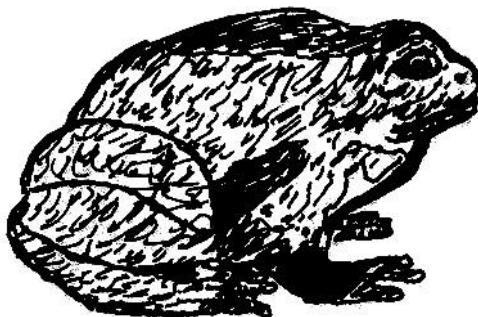
Alhadafa k'ed'é:

Min mbá gárra géédí addársálé

- Maré fágada gíñ buushú thík'u tha adáárú u tha almádarsayú mbá góthí añ tháábá u thá hu maalá gud'i.
- Ma máré gádari ámáré shák'ala aguzuó máré thá shabbaha.
- Máré ábad'iña ashíddá thaboqí u mbá húqí

Thoñoríndú agarrañ latháñ:

- Álá áshak'althíña geedí bus'ik'eqí abíbídíñua huluqí thá alqúmúrá márele.
- Álá ák'eeríthíña geedí gíñ buushú hu mbá góthí añ tháábágu u thá hu guud'é qí.
- Mare gúúd'aqí thaaba holoñoniñ ámáré lufathá s'ak'alu.
- Alá áshak'alíña geedí aguzua gíñ búúshú thík'uqí tha adáarú u tha almdárasayú.

Asúra 1/3 Aguzuá (qi mumúlā) boñoshú

1.1.3.5 *Haara(alhissa 5)*

**Gíñ gídí arúh mbá thík'uqí tha adáárú
Alhadafa**

Min mbá gárra géédí addársále:

- Maré k'eera gíñ gídí arúhihu mbá thík'uqígú tha adáárú than gama.
- Máré ádídíña añ agundi maadá máré thárthéqí théhaara hara.
- qi ahulua mad'uk'unuña mañine daadó 2
- -álá k'ala geediyé máré rotha haara madí máré min théha aña máreyú
- Álá áhariña mare sáwa mbá madímáré
- Álá áhariña haará áp'ishíñ gíñ búúshú
Másal: gíñ gídí arúh mbá thík'uqígú tha añañk'ayú k'illíñ.

qí abara u íyú p'eera

- Alá ákadagú théha d'ok'othá ndú u théha mbá makatabá mafágadí almáqáná haarogú.
- Álá ákadagú ma áhalíñ haarayúgú ma p'ishí.

1.1.3.6 *maabí alhibíró*

(alhissa1)

- Maabí hu s'ak'agú
- Maabí tálfasígu
- Maabí arrayató
- Maabí górigú

Alhadafa addarsale

Minambá mbá gárra géédí addársálé:

- Máré k'ééra maabí alhibíró hu mbá zí théha adáárá máreyú

- Máré rothá gíñ shák’al máábí alhíbíró
- Máré rotha alfáida da máábí alhibíró.

Gíñ p’adí addárs

- Allóngú
- Alwáraga
- Gíñ marasamágú agarrañ latháñ

Álá bádaqa addársálé thád'o k'otha geedí yé máré k'éera maabí alhíbíróhu mbá thík'uqigú thá aña máré yuMasal addigtor, maabá ágarrañí, maabí gorí tha alharír, maabí arrayató,... adí millañ.

Maabí k'eero mare hu mbálegu mare gíaga ashoora mare fagata na shuk'ula mare. Márè gíagá ashóóra máré fákada na alfáyífa daa mare asháqábéqí máré rotoha hap'únáthéqi. Maabí alhíbíró mbá thík'u thá aña máreyú amáré rootha hap'únáthéqí.

qi abaara u íyú p’eera

- Álá ákada thá d'ok'otha ma gádarígú máré k'éera maabí alhibíró hu mbá thé k'uqígú thá aña máreyú.
- Álá mágíña geedíe maabí alhibírogú álá ákada thá d'ok'tha ma gádár máré shá máré k'eera hu na ashúk'úlā mare.

Maabí alhíbíró:

Thá añañk'ayú u tha almádárasayú maabí gídí alhíbíra d'afaruqígú míllañ thík'úqígú míni tha mbáleyugu maabí hu s'ak'a, mbá gor alharir, mbá talfasí, mbá gíí arrayata, mbá agarrañígu, addagtor,... adí míllañ. Ayu híbíra da asháqabé alfáida sáwa.

A/ Maabí hu s'ak'agú: hu giñ d'afaruqígú mbá daa maabíye alfaída míllañ. Masal: mbá shak'alla tha Ássóso miin alqibírik, hulíl,... shíbílla alu áné has'ulo fuuda u asamana zíí mbálé sha añ badi añ ad'asha firi than.

B/ Maabí góri: náfaaqigú tha asarijél (alharírá) gídí allóna d'ofarígú máré shák'ala ooríthañ. Masal alfámíila, aniql,... adí millañ.

D/ Maaabí tálfasí: tha añañk'ayu masal maabí agarrañígu shak'al gimañgu mare sajala tha atalfaaza, tha atílfision mare madíñaqí.

E/ Maabí arriyadó: thá añañk'ayú maabí arriyadó thík'uqigu mbá gíí almubaarágú. Missal tha alkúu1ra húyú, tha alkúurá thaboyú, thá buuna yú , thík'uqígú na maabí ílnegú.

Shabbaha shak'alá alhisma ma nine daadô

qí madíña maqábí alhíbíró thá shabbaha

Alhadaf

Minambá gárra geédí addársálé:

- Mare shak'ala shabbaha maabí alhíbíro mbá thík'uqigu tha adaara ñk'ayu na ashuk'ula mare.
- Máré ádídíña alhíbírá gíñ ma rásama thartheqí.

Gíñ p'adí addárs

- Alwaraga
- Galam rasés
- Allóngú

Thoñorindú agarrañ latháñ

- Álá thara geedí d'ok'othá ámáré k'ééra maabí alhibíro hu mbá thík'uqigú thá adáará máreyú.
- Álá k'ala geediyé gíñ rásámó máré mardíña haap'únáthéqí.
- Mbá p'íshí álá lésaga marthé añ bus'ík'e añá madié.
- Ala saqadagu amare zaa sha mare ma mad'ñayu tha mare sha mare rasama mbá gor mbálogu.

qí abara u iyu p'eera:

- Álá hóshalatháñgú álá ákada mamádíñ ashú k'úlá máábí alhibíróqí thá shabbaha.

Almasarhía shak'ala madíñ alfaida da maabí alhibíroqígu

(alhisaa1)

Alhádáf addarsalé

Bagad mbá garra geédí addarsale:

- Mare shak'ala ashuk'ule shak'al maabí alhíbíro tha almasarahía
- Aquu, zuwá máré mare áhuluqí thá booloyúle máré shák'ala

Thoñoríndú agarrañ latháñ

- Álá shat'araga maré na giñ shák'áló máré ma p'ishí u álá áshak'alíño máré múñgúnúñ.
- Ágéédí máré gasamaqi tha alú buura máré mardíña alfaídá daa máábí alhibíró asháqábéqí tha almasarahía. Masal: maaba talfasí, maabi hu s'ak'a, maabí harígu, maabí gií arraiatagu,... adígu míaň.

qíabara u iyú p'eera

- Álá akáda ma gádarigu mare shak'ala ashuk'ula maabí alhíbíro tha almasarahía.
- Álá hoshalathañ álá ákada má zííqígú thá ashuk'ul alú k'íllíñá mare.

Haará áp'ishíñ ashuk'úlá máábí alhíbíró (Alhisaa k'ed'e 4)

Alhadafa

Mina mbá gárra géédí addársálé:

- Máré háára hará áp'íshíñ ashúk'úlá máábí alhíbíro

qí ahuluqí d'uk'únúñ

/alhisa 2/

Thoñoríndú agarrañ latháñ

- Alá d'uk'othagú máré háára haará áp'ishíñ ashúk'úla máábí alhíbiró mbá madí mare.
- Alá aharíña haara madíñ alfaida daa maabí alhibíreqí.

HAARA

Alá áharthíña geedí haará mágí máré mbá áp'íshíñ ashúk'úlá máábí alhíbíro.

qí abara u iyú p'eera

- Álá ákadagú thá d'ok'otha makatabá mafágódó almáqaná daawó háárá hááro mare.

1.1.4 Gíñ buushú thaayu

(alhíssá1)

- Thañ ídalé
- Thañ niñelé

Alhadafa addarsale

Mina mbá gárra géédí addáesálé:

- Máré k'ééra alfaídá da thañ ídale u thañ niñele hu tha adáara mareyu.
- Máré fákada shambá thamgane albáálgu.

Gíñ p'ad addársálé

- Galam rasás
- Alwáraga
- K'ílk'íshó
- Algíír

Thoñoríndú agarrañ latháñ

- Álá álé ak'erthíña geedí gíñ buushúlá hugu na albáál thamthámá k'abí máré u nalfáitá daamáré.
- Alá p'úlíñagá asúúra mágíñ thañ níñekle qí u thañ idaléqí

qí abara u iyú p'eera

- Álá akáda geedí thá d'ok'otha ndú u thá kataba ma gádarígu mare k'eera alfaíde thañ idale u mbá thañ níñelehu u albaal thamthama fed'í mare.

Haara(alhissa 3)

Mbá hoshal shutha alfaítá thañ ídale thañ u mbá thañ níñelé than.

Alhadaf

Mina mbá gárra géédí addáesále:

- Máré mágíña alfaídá daa thañ níñeleqí u thañ ídale qí thá haara.
- Máré ádídíña alhíbíra máré tharthéqí thá haara.

qí ahulu d'uk'unuñ (alhissa ma ñine daado 2)

Thoñorindú agarrañ lathañ

- Ámáré roothá shimbílá alfaídá daa thañ níñele u añ tháñ ídale.
- Álá áharíña haará madí máré mazííqí.
- Álá áharíña haaragú sáwa.
- Álá áharíña haara áp'ishí thañ niñele u thañ idalé.

qi abaara u iyú p'eera

- Ala akádagu tha d'ok'otha haara haaro mare ma daa marthe almaqana feed'o mare.
- Alá hoshalatháñ álá ákada ma hár haará álfaitá gíñ búúshú thaayu.

1.1.5 Shak'ala thá sha baha

(Alhíssa k'ed'e 5)

Alhadafak'ed'e

Mina mbá gárra geedí addársálé:

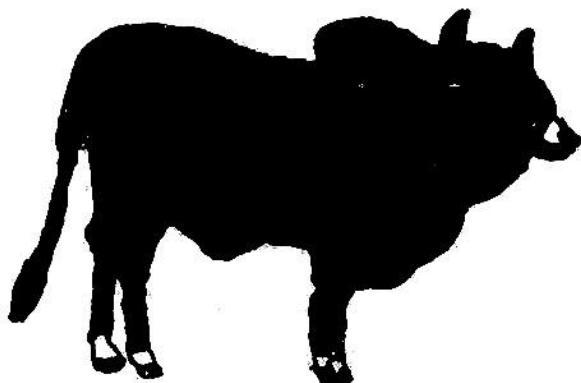
1. Máré shak'ala shabbahá tháñ ídálé u mbá tháñ níñele máré mädíñaqí.

Gíñ p'ad' addársálé

- Galam rasás
- Alwáraga
- K'ík'íshó
- Algíír

Thoñoríndú agarrañla tháñ

- Máré náfaqí thá galam rasás u tha alwáraga máré shák'ala shabahá thaañú mbá thík'uqí thá aña máréyú.
- Mbá shák'áló mare mbá p'íishí máré ázala máré lésaga aña madíné.
- Álá k'alaqágú máré mómothíñayú thá mare sha maré állama.

Asúra ¼ Tháñ idalé

qi abaara u iyu p'eera

- Alá hoshalatháñ gú u álá ákada mashák'al shabahá tháñ ídale.

qi ahulua holóñóníñ**Thoñorindú agarraña thañ**

- Álá áshak'alíña sha mbá shak'alá thañ niñelegú
- Álá p'aada geedí máré mómothiñayú máré állama
- Álá áshak'althiñá sawará tháñ ídalé u mbá tháñ niñelegú alwárga d'uk'únuñú.

qi abara u iyu p'eera

- Alá hoshalatháñ gú u álá ákada mashák'al shabahá tháñ ídale.

1.2 *Gíñ thík'utha almádarasarayú mbá wálá gídí arúhígú* (alhisaa'ed'e 4)

1.2.1 Shúlí almadaraso u gíñ zííne thayúgú

Alhadafak'ed'e

Min mbá gárра geedí addársále:

- Maré k'ééra gíñ walá gídí arúhíhu mbá thík'uqí tha adáárú u tha almádarasarayú.

Gíñ p'ad' addársálé

- Gíñ marasamá
- Galam rasás
- alwáraga
- k'ílk'íshó

Thoñoríndú agaraña thañ

- Álá ák'eríña gíñ wálá gídí arúhíhu mbá thík'uqí tha adáárú u tha almádaradayú.
- Mín mbá k'ééró máréné máréné fágada andí mbá thík'qígú tha almádarasarayú.
- Tha gíñ k'eero mare huyu allon, zízí, bolo u aguzu mare fagáda tha ashooora gíigí thaalu buurayu.

qi abara u iyú p'eera

- Alá ákada gú tha d'ok'othándu u tha katabá magádarígú máré k'ééra gíñ wálá gídí arúhíhu mbá thík'u tha almádarasarayú

1.2.2 Shak'ala thá shabaha

(Alhissa k'ed'e 5)

qí ahulua shabahú máré shak'ala thá shabaha (alhisa k'ed'e 2)

Alhadáfá addarsalé

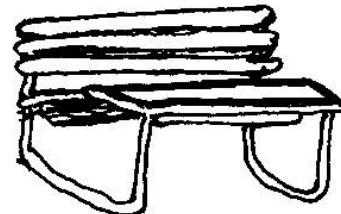
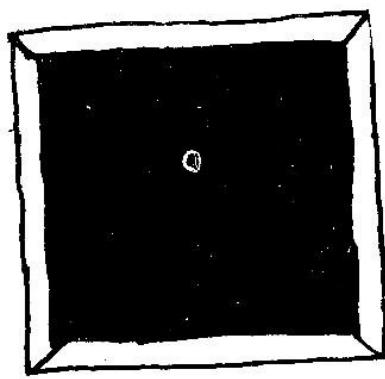
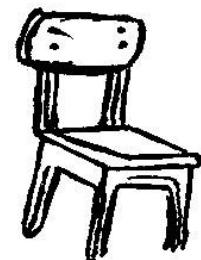
Mín mbá gárра géédí addársalé:

- Máré shák'ala ashabahua gíñ wálá gídí hú máré u ná zízí máré.

Gíñ saqad addárs

- Galam rasás
- Alwárga
- K'ílk'íshóThoñoríndú agarrañlá tháñ

Maré náfaqí thá galam rasás mare rásama gíñ wala gídí arúh mbá thík'u tha almádarasayú máré rásama tha alwárgá d'eñethíyuyú. Alá k'ala márthéqí máré d'úúlayú tha allóná féd'í máré.

qí abara u iyu p'eera

- Álá ákadagú thaare ma shák'al shabahua mare.

qí ahulua holoñoníñ (alhissâ 3)

Thoñorindú agarrañla than

- Ala k'alamagú mare rasamá shabahúa giñ thik'u thá almádarasayu u mare sharaha ahap'unaathéqi.

qi abara u iyú p'eera

- Alá hoshala tháñgú thaare alá akada ma shak'ál shabahua mare.

1.3 *Alqááda u giñ máábí gábulu*

(Alhísa k'ed'e 7)

Alqááda u giñ máábí gábulú: giñ mádiñ ataqaríhí u gugúdá ashaqabúqí mbá adáárú níñéñ mmaané.

Giñ maabí gabulu thónorindu madíñ almaqana ashaqabuqí mmaane./ Alqaada giñ d'aañí u giñ p'úl rootha d'afaruqíqí mmaane.

Almaqaná alqaadó sharfata ma d'úgurí:

- Mbá alk'ulubú u mbá p'íishó.
- At'ábaqá gídíña mbá mu halagá.
- Mbá adoqí min gabul gabul mbá shak'álí Andímíílí ñíneñ madínaqí.

1.3.1 Alqááda aqilu mbá thík'uqí tha adáárú u tha almádarasayú (alhísaak'ed'e 4)

Alhadafá addarsale

- Máré k'ééra alqaínátí alqaadó hu u shambá illáne.
- Máré háára háárá alqáádá ashuk'ulú sáwa.
- Máré rootha alfaida thík'ó máré míñ thá hohozú.
- Máré shák'ala kín k'ábí áqíílí alqaadó.
- Máré hozá aqíílí d'afaruqí mbá alk'omíó.

Giñ sáqadí addárs

- Anóba
- Bolo
- As'es'eh
- Almusájal
- S'ís'íá beelá annóba tháñ

Thoñorindú agarrañ lá tháñ

- Alá áharthíña alqainatí háárá ashuk’ulu u shambá hárláne.
- Alá áharíña alqainatí alqaadó mbá ariadó mbá ziíqí tha adáárú u tha almádarasayú u ámaré k’ééra hu.
- Azamana mbá illane amare d’ok’othayu u ala daaga moothagu.
- Álá áshak’alíña annóba, bolo, as’es’eh u almusájálá thík’u thá aña márreyú.

qí abara u iyu p’eera

- Alá hoshalatháñgú álá ákada mahosí haará alqaadogú.
- Álá ákadágú thá d’ok’othá marothí alfaitá thík’o máré miñ thá haarayú.
- Alá ákada gíné almus’ik’ogú thá añ hoshala.

1.3.2 Hohásá ashuk’ulá algaadó

(alhísaak’ed’e 3)

K’abí álá mádíña geedíyé hohósá alqaadá mbá gíí thá aña márreyú máré maada maabí agarrní haara giido mare rootha geedíe amare hoza.

qí abara u iyú p’eera

- Álá ákada geedí ma shák’al aguzuwa ma p’ishí thá añ hoshala
- Álá d’ok’otha geedí thá d’ok’othá makatabá u tha mbá ndú ámáré rootha hoházá alqaadó mbá ashuk’ulú

1.3.2.1 Shabbahawu shak’ala (alhísaak’ed’e 4)

Alhádafá addarsale

Mín mbá gárrá géedí addársálé:

- Máré shák’ala gíñé almus’ik’ó na shabbaha tha albúhía

Gíñ sáqadí addárs

- Algazáza
- Almagás (gís’é)
- Alkartón
- Gíñ lásagílá gíné tháñ

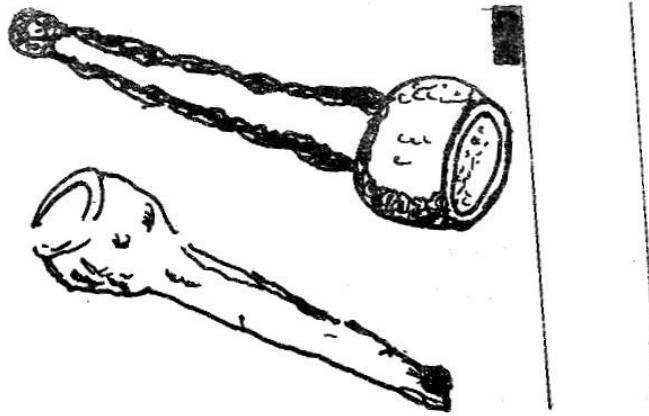
qi ahulua holóñóníñ

Thoñorindú agarrañlá than:

- Ala asharahíña gíñ k’algala sha ashabbhua.
- Ala ahas’ulíña ashabbhua shak’alo mare ala k’ala marthe p’ishí walla shuní.
- Ala azala mbá shak’al mare ma p’ishí ala lesaga aña madíne maabí k’íllíñe eqí.
- Ala daa geediye ma ashuk’ula thaayu amare shák’alo.
- Álá hoora geedí shák’alióne alú ma p’ishí.

qi abaara u iyu p’eera

- Álá ákadagú thá añ hoshala ma shák’ál gíñé almusík’á alqaadó tha albúhía.

Asúra1/8 Giñ beelá mbá álqadó

qí ahulua holoñoníñ

Thoñoríndú agarrañlá than:

- Álá k'ala geedié máré k'éérá alfaídá ashabbahaua ashuk'úlú.
- Álá k'alagágú máré gía ashóóra thá giñ daashéélá márthéqí shá máré shák'alo thá mare.
- Ashuk'ula shak'alo máré giñ madíñneqí ámáré rotha ahap'unatheqí tha alfasílu aña k'ábíné muus'a maré muus'a.
- Mbá shák'aló máré ma p'ishí ma d'uk'únúñ máré lásaga aña madíné máábi k'illíñi.

qi abaara u iyu p'eera

- Giñ shak'alo máré thaayu almaqana k'abíne álá akada marethéqi u mare madíñi geedí alfasíla maréyeqí.

1.3.2.2 Hoházá alqaadá alqíídugú

Tha alqik'límañ k'ayu alk'omía hor añ mbá thík'uqígú min tha mbáleyugu mbá Albarto, mbá Ashinasho, mbá Gamuzu , mbá Maaqó u mbá Koomo(Hoomó) mmaa máré.

Alk'omíalégú gídí hoházá alqaadá alqíída marégú

qí ahulua d'uk'únúñ (alhissa 2)

Alhádáfá addarsálé

Min mbá gárra ñédí addársálé:

- Máré k'ééra alqaínáátí hoházá alqáadá álkíídú hu.

Gíñ p'adí addárs

- Gíné almusík'á alqadó mbá thík'uqí thá añá máré yú.
- Almusájal.

Thoñorindú agarrañlá tháñ

- Álá d'ok'otha geedí máré k'ééra hoházá alqáádá alqíídú hu mbá thík'uqí thá añá máreyú.
- Alá thóha geedí alu min tha hap'unathayú amare rootha hohoza alqaado mbá alu mare mare rootha hap'unatheqí tha alfasílu.
- Álá k'ala geedíe máré roothá alqaínátí hohozú na gíñ daané.
- Hoházálögú mbá hózilágú assáqá álbooshó asáqá alqíídá alqíímaanú; asságá alk'ulubú,...adí millañ máré k'ééra hu .
- Andí hoházá alk'omía mbá maané ámáré k'ééra hu .

qi abaara u iyu p'eera

- Álá ákada geedí thá d'ok'otha ma k'marék'eera hoházá alqáádá alqíídú húgú.

qí ahulua holoñoníñ 2

Alhadafa addarsale

Min mbá gárra géédí addársále:

2. Máré rootha haará álqíídúgú.
3. Máré hózázá alqáádá alqíídúgu.

Gíñ sáqadí addárs

- Almusájal.
- At'ábí gíñe almusík'ó.

Thoñoríndú agarrañlá than

- Álá d'ok'otha geedí ámáré k'ééra haará alqíídú hugú.
- Álá árothíñá geedí giné alqaada almusík'ó.
- Álá k'alagagu sha mare thama hohosa alqaada alqíídú tha almusajaalu mare thamaga íle nagíñ daane mare rotha.

qi abara u iyú p'eera

- Alá hoshala geedí tháñ álá ákada magádarígú máré mágíña hoházá gíne almusík'o.
- Alá ákada geedí thá añ hoshala ma hozí hoházá alqaadá alqíídú.

Ashabbahaua shak'ala (alhísaak'ed'e 3).

Alhadaf

Mín mbá gárra géédí addársálé:

- Máré shák'alá gíne almusik'ógu u gíñ nííshá alqaadó tha allóngú máré mágíñaqí

Gíñ sáqad(p'adí)addársálé

- Gíñ ma rasama.
- Alwaraga.
- Allongu.
- Gíné almusík'ó mbá alqaadó mbá thík'uqígú thá añá máreyú.

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Álá ák'erthña geedí gíné almusik'á alqaadó hu u ñiñíshá alqíidú mbá gídí azámangú.
- Álá áshak'althiña geedí gíñ almusik'a alqaado u ñíñísha alqíidú mbá gídí azaman tha albuhiágú.
- Alá ágíthíña geedí ashóóra thá hap'únáthále ashuk'úlá márthéqí.
- Alá d'ok'otha geedí ashuk'úlá shák'áló máré gíñ ná fagané máré rotha.
- Mbá p'íshi mare azala sawa maré thama aña madíne máábí k'illíñí.

qí abara u lyu p'eera

- Ala akada geedí ma gadarígu maré shak'ala gíne almusík'o u ñíísha alqaado tha albuhiá.

1.3.3 Alqáadá máábí gábulu

(Alhíssa 5)

- Alqáadá máábí gábulu mbá dáá alfáídá d'ááñí mílláñ thik'uqígú tha adáárú u tha almádarasayú .Gíñ k'alfaña sha alqááda maabí gabulu wala gín shák'al maabí thaalu mare ñine d'uk'unuň bas ñine mmaane. Le gíñ ma halagagu mbá thamla ma ataqaríh ñinéñ mmaa mare.
- Alqaada shak'ala maabí gabulu mbá almusík'ogu zee abañk'arañ, nagara, annoba, waza,...adí.

1.3.3.1 Alqaadá máábí gábulu Alú d'ííñá

(alhisak'ed'e 3)

Alhaadaf

Mín mbá gárra géedí addársálé:

- Máré fágada alqáadá máábí gábulu mbá thík'u tha adáará máreyú u tha almádarasayú.
- Máré maada gíñ dúrra gíñ máábí gúbulu.

Thoñoríndú agarrañlá tháñ

- Álá ák'erthíña geedí gíñ máábí gábuluhu mbá thík'u tha adáarú u tha almádarasayú.
- Tha gíñ k'ééró mare hu thaalu ala daaga azamangu mare gía ashoora thaalu.
- Ala gasama geedí tha alu buura ala daaga d'ok'otha agííthíne ashooragu.

Masal:

1. Gíñ maabí gabulu náñ k'abígáné alú d'ííñá?
2. Gíñ máábí gábulu tha asábábá nano dúrra márquéqí?
3. Sháñ gadaraña sháñ d'ííñá gíñ máábí gábulu alú?

qí abara u iyu p'eera

- Ala k'alaqagu maré ahatha thaba alu d'uk'unuň d'uk'unuň sha mare rotha gíñ maabí gabulu mbá thík'uqígú tha adaaru u tha almádarasayu.
- Gíñ k'alfaña sha alqáadá arriyadó náñ mmaamáregú?
- Ala d'ók'othagu shá mare rootha gíne almusík'a alqaado.

1.3.3.2 *Alfaídá gíñ máábí gábulu (alhísaa k'ed'e 2)*

Alhadaf á addarsale

Min mbá gárra géédí addársále:

- A g éédí mare maada alfaída gíñ maabí gabulu mbá thík'u tha adaaru u tha almadarasu.
- Ala fagáda sha gíñ maaabí gabulu k'abí albaal thamthám u alu d'ííña.

Gíñ p'adí addársalé

- Annoba.
- Nagára.

Thoñoríndú a garrañlá tháñ

- Alá k'ala geedíye shá mare k'ééra alfayída gíñ máábí gúbulu hu mbá thik'uqígú tha adáárú u tha almdárasayú.
- Álá gásamagú thaalú buura mare gia ashóóra gíñ k'ééró mare huéqí.
- Gíñ gíyó mare ashóóra tha alú mare rotha ahap'únáthégí tha alfásílu.
- Álá daaga ashúk'úlá thaayugú mar é kátabo alfaídá daa gíñ máábí gábulu mbá thik'uqígú thá aña máréyú.
- Mare già ashóóra gíñ shák'áló máréqí mbá hás'úló mare.

qi abara u iyu p'eera

- Ala akada geedí tha d'ok'otha ndu u tha d'ok'otha ma kataba ma gadarígu shá m áré k'eera alfayída gíñ maabí gabuluuhu.

Gíñ máábí gábulu: ataqaríh u alqáádá u adídíña adaarú tharthéqí ñinéñ dámne maa bonbon.

1.3.3.3 *Haara mbá madíñ alfayida gíñ maabí gabuluqí*

(Alhisaa k'ed'e 4)

Alhadaf

mín mbá gárra ñédí addársálé:

- Mare háára haará maaqí jahazá gíñ máábí gábulu wéqí tha alú máré
- Mare áp'íshíña gíñ máábí gábulu thá haara.

Gíñ ágarraláné tháñ

- Almusajal.
- Nagára.
- Annóba.

qí ahuluwa d'uk'unúñ (alhisaaak'ed'e 2)

Thoñorindú agarrañla thañ

- Ala k'alagagu ma mare madí haara máñi mín tha alfayida u min alu d'ííña máábí gabuluyu.
- Alá áharthíña haara madíñ alfaídá u alu d'ííñá gíñ máábí gabuluqí.

Shak'ala holoñoníñ (alhisaa mañine dáádo 2)

Thóñorindú agarrañlá thañ

- Álá áharthíña geedí haará hááró maré thá shak'ala d'uk'únúñú.
- Alá gasama geedí tha alú buura ala aharthíña haará máñgú.

qí abara u iyu p'eera

- Álá ákadagú thá d'ok'othá ma katabá u tha mbá ndú ma fagádó almáqáná daa háárágú.
- Álá hoshalatháñgú assaqa hááro ma hár haaragu k'íllíñá amare.

1.3.3.4 Gíne alqaado u mbá almusík'o shak'ala ma shabahuqi (alhissa 5)

Alhadafa addarsale

Mín mbá garra geedí addarsale:

- Máré shak'ala gíñ maabí gabulu na shabaha tha rasama , tha allon u tha zízí k'ed'eyu.

Gíñ saqdí addars

- Gíñ ma rasamágú.
- Galam rasás.
- Alwáraga.
- Allon(albuhia).

Shak'ala d'uk'unuñ (alhissa 2)

Thoñorindú agarrañlá tháñ

- Alqaada gín maabí gabulu mbá k'eero máré hu mbá thík'uqigu thá adaaru u tha almadarasa máréyú ala ashak'althíña mare na shabbaha k'ed'e tha rasama u tha albúhía.
- Álá daagá ázámana d'ááñigú mare gía ashóórá thá ahap'unáthále gíñ resámo márthéqí.
- Mbá ma rasamá ma p'íshí ámáré thámá aña madíné máábí k'ílliñi.

1.4 Alqídá ályómá fírú

(Alhissa 5)

Fírí min gín fédí máába gugúdékí d'uk'unuñ ñínéñ mmaané. Gíñ gídí aruh k'ílliñgu wala gadarígu mare gúda ma shar ma fírí. Fírí nafaqa maabí ashuk'ul míllañeqí **masal:** meeréqí, oorí u almaaquníyu gígís'eqí, thíñthíñ usayeqí, adí míllañ.Azamanale tha adaara ñík'ayu u tha alqaalamu alyoma fírí gílgala alqíd kuliyom tha shaharí sabaqayu (7) yom 22

1.4.1 Alfaídá fírí

(Alhísáá añiné daadó3)

Alhadafa addarsálé

Mín mbá garra geedí addarsale:

- Mare rotha alfaídá fírú.

Gíñ sáqadí addársálé

- Fírí.
- Gíñ ma rasamá.

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Álá d'ok'otha geedí shá ámáré k'ééra alfaídá fírú hu mbá madí mare.
- Álá gásámágú thaalú buura ámáré gía ashóóra gíñ k'ééró mare huéqí.
- Adafaidagúá hósál máré thaalú mare rotha hap'unathégú tha alfásílú.
- Álá daaga ashuk'ulá thaayugu mare zaa mare hosholo bul thik'uqí tháñ tha mare nalfaída daane u amare d'ok'othoyu.
- Mbá shak'aló maré álá k'alagágú mare sháraha tha alfásílúí.

qi abaara u iyu p'eera

- Álá ákadagú thá d'o'othá ndú ma gádarigú mare k'ééra alfáitlhú.
- Álá ákadagú ma shák'al ashuk'lá daashélá máithégí mbá thaayu.
- Ashabahua shak'ala.

Shak'ala 1 (alhíssa 1)

Alhadaf

Min mbá gárra géedí addárs1alé:

- Shák'ala gíñ main alfaídá u alú d'iíñá fírúqí thá sawara u tha albúhia d'uula.

Gíñ sáqad addárs

- Galam rasás.
- Alwáraga.
- Albúuhía.

Thoñoríndú agarrañ latháñ

- Álá áshak'athíña alfaídá fírú u alú d'iíñá gígaláne thá rasama u tha albúuhía d'uula ámáré mágínaqí.
- Alá ágíthíña ashóóragú tha ashuk'ulá shák'aló mare alú.
- Mbá shak'alo mare map'ishíala asala amare lesaga (thama) aña madíne maabí k'illíñi.

qi abaara u iyú p'eera

- Álá hoshala tháñgú álá ákada ma shák'al gíñ mágína shabahauá fírúqí u alú d'iíñá gígaláné.

Shak'ala 2 (alhíssa 1)

Alhadaf ak'ed'e

Min mbá gárra géedí addársálé:

- Mare mágína alfaídá fírúqí u alú d'iíñá gígaláne thá booloyú u tha aguzua.

Gíñ sáqadí addárs

- Almusájal.

Thoñoríndú agarrañla tháñ

- Gíñ gárráo máré tha jaraba d'uk'únúñu álá daa marthe thá d'ok'otha shiñ máré rotha.
- Gíñ sha k'alo máré álá k'ala marthe ámáré mágína hap'unatheqí tha alfasiyu tha aguzua.
- Mbá shák'áló mare ma p'ishí álá ásala álá tháma aña madíné maabí k'illíñéqí.

qí abara u iyu p'eera

- Álá hoshalatháñgú u álá ákada ma shák'al alfaídá u álú d'ííñá fíru tha agúzua.

1.4.2 Albaal thamthámá fíru

(Alhissa 2)

Alhadaf

Min mbá gárра géédí addársálé:

- Mare maada fíri shambá thámgaláne albáál.
- Mare náfaqí thá fíri ma p'ishí.

Thoñorindú agarraña tháñ

- Alá d'ok'atha giñ gárrá máré thá addársá d'áfáréyú shá mare t'irthíña.
- Álá k'alágagú máré k'éérahu shambá thamlá albáál fírieqí.
- Alá k'alagagú mare gía ashoora thaalú buura giñ k'eero mare hueqí.
- Alá daaga ashuk'ulá thaayu mare d'ok'otho maabí mare.
- Alá rootho marthé shambá thamlá fíri tha albaal.
- Ámáré gía ashóóra giñ d'ok'othó máréyúéqí.

qi abaara u iyú p'eera

- Álá ákadagú tha d'ok'otha ma katabá u thá d'ok'othá ndú ma k'er albáál thamthámá fíru hu.
- Giñ shak'aló maré thaayu álá k'ala martheqí máré garra ahapunatheqí tha alfasílu.

Haará mádíñ fíruqí shambá thámgalané albáál (alhissa 4)**Alhádaf**

Min mbá gárра géédí addársálé:

- Máré háára haará mádíñ alfaídáqí u alú d'ííñá fíruqí tha aguzua.
- Máré híbba (ap'ishiña) fíri thá haara.

Shak'ala 1 (alhissa 2)

Thoñorindú agarraña than: Álá áharthiña haará madíñ mbá mádíñ alfaídá fíruqí Álá sajalo haara tha asharít mbá mádíñ alfaídá u albáál thamthámá fíruqí álá ágarraña geedí.

qi abaara u iyú p'eera

- Almáqaná daa háára álá ákada maréthe thá d'ok'othá ma katabá u thá d'ok'othá ndú.
- Alá hoshala tháñgu álá ákadá mashak'al (ma hár) haaragu tha aguzua.

Shak'ala 2 (alhissa 2)

Thoñorindú agarraña than:

- Álá d'ok'othagú shá mare háára haará haaró máré thá shak'ala d'uk'únúñú.

- Álá k'algágú máré háára haará t'ok'oló mbá mádíñ alfaídá u albáál thamthámá fíruqi.

qí abara u iyu p'eeera

- Álá hoshalatháñgú álá ákada ma hár haaragú tha aguzuale.
- Álá dáága d'ok'otha ma kataba u mbá ndúgú álá ákadá ma fakáda almaqáná k'abola haaraqí shá áné daa.

Ashabbahaua sha k'ala (alhíssa 1)

Alhádaf

Min mbá gárrgeédí addársálé:

- Máré shák'ala shabbahauá mádíñ almaqáná, alú d'ííñá fíruqí thá rasama u tha albúshía d'uula.

Gíñ sáqad addársale

- Galam rasás.
- Alwáraga.
- Albúuhía.

Thoñorindú agarraňla tháñ

- Álá k'algágú alfaídá u albáál thamthámá fíru mare shák'ala thá rasama, thá boloyú u tha aguzu ámáré mádíñáqí.
- Álá daagá azámáná d'ááñigú shá mare gúa ashóóra ashúk'úlá shák'áló méréyéqí.
- Maabá shák'alone ma p'íshí álá ázala sáwa alá tháma (lasaga) aña madíné maabí k'íllíñéqí.

qí ababara u iyu p'eeera

- Álá hoshaláñgú álá ákada ma shák'áló shabbhua thá rasama u tha albúuhía d'uula
- Álá d'ok'othagú thá d'ok'othá ma katabá u tha mbá ndú álá ákada ashabbahuá shák'áló mare min thá mare na almáqáná féd'oné shá áné daa.

Asúra 1/9 Alfáidá fírú

qí geera addarsa d'úk'únuñu

qí geera d'úk'unúñ

Moathatha Assé wállea bus'áñ

1. Gíñ gídí arúh thík'uqígú thá añáñ k'ayú míllañ.
2. Maabí alhíbíró alú mare ñinéñ náfa mare lakín walá náfaqa máré asháqab tháñgú.
3. Thañ ídalé u thañ niñelé gídí alfaídagú mílláñ.
4. Gíñ máábí gábulu walá k'abí álú d'iiña u albáál thamthám.
5. Ber gíné alharbú mbá alqaadó mmaané.

qí geera holonóníñ

Mbá ma katabá tha "A" áhuluthágí tha mbá makatabále tha "B"hu

"A" "B"

_____ 1. Alqáádá máábí gábulu	A/ oorí gígís'éqí
_____ 2. Alfaídá fírú	Bí/ Íd alfat'ír
_____ 3. Gíñ huushú thaayu	Dí/ ndu p'up'uña
_____ 4. Hoházá alqíidúgú	E/ ber
_____ 5. Gíñ máábí gábulu	F/ than

qí geera taláta

Ázalathá mothá ma assé

1. Andí mbá wala gídí aruh? A/ Allón Bí/ zízí Dí/ aguzua E/ k'illíñ
2. Andí mbá wala thíkíña tha almadarasayu? A/ At'arbeza Bí/ thañ
Dí/ alkuruzí E/ k'illíñ
3. Andí mbá ma alqádá máábi gábulu? A/ abánk'aráñ Bí/ nagára Dí/
d'oñk'o E/ k'illíñ
4. Andí mbá wala ma alfoita daa tháñ? A/ p'aaleqí Bí/ k'ok'oleqí Dí/
safareqí E/ wala zíiqí
5. Andí mbá wálá maalfaídá fíruú? A/ thíñthíñ jahaseqí Bí/ qías'areqí
Dí/ Ajinénéqí E/ wala zíiqí

Mothá qí geeró

qí geera 1

qígeera 2

1. Bus'áñ	1. E
2. Assé	2. A
3. Bus'áñ	3. F
4. Bus'áñ	4. Bí
5. Assé	5. Dí

qí geera 3

1. Dí	1. E
2. Bí	2. A
3. Eí	3. F
4. Dí	4. Bí
5. E	5. Dí

AETHETICS UNIT 1 – English Practice.

Shálá máthá gíñ gárrao géédíthi tha ndú Alqingilizúyú thé ak'us'ó d'uk'únúñú già gíñ má katabá thé bólúéqí Kátaba roothá Alqingilizú thé assabúra are shambá zíiné thé bólúeqí

life	protect	health	harm	non-living things
shape	living things	sound	consider	vertical line

Arrúh - life

Are p'aara - protect

Alqáfia - health

Dúrra - harm

Gíñ walá gídi arrúh - non-living things

Ziizí - shape

Gíñ gídi arrúh - living things

Booloyú - sound

Fagada- consider

Asát'úrá shúrñí - vertical line

Asát'úrá ádí thééle - straight line

Asát'úrá lík'íshí - diagonal line

Aguzua - movement

roothá d'úgurí - poem

Mín mbá kátabilané thá assabúúra are, matháthi k'illíñ thá geedíle **bak'á**
p'úliññóne márthéqí na almáqáná k'ed'e tha ndú albarto lakín ñgó **D'OK'OTHA**
eedí gíbilígú mare móótha d'ok'otha: "Gillé tha ndú álbartonné sháñ s'úlláne shíñ
tha ndú Alqingilizú?"

Mín mbá móthílá geedíe rootha k'illíñiyu, gássama geedí tha abuura taláta. Azala
geedí d'uk'unúñ d'uk'unúñ míñ tha anuura k'illíñiyù shá máré thará aqilíqi. Daa
geedíe hodía baalá mbá mágíñ máré roothe tháñ. P'uliña geedíe sha ñgó s'úl
rootha d'uk'unúñ hut ha ndú albarto máré shíñ sheeru tha assabúúra areyéqí shá
máré mádiña roothá hulunéqi than tha ndú Alqingilizú min mbá ma katabá thá
assabúúra are. Geedí ñgúnuñgú mbá d'oñoshiñí shíñ máré p'aada ahap'úné máré
male mádiñga máré mootha. Gadí mádiñ moothá ma asséqi thík'l annuk't'a
d'uk'unúñ abuurá k'ed'eqí. Matháthi shúgo rootha k'illíñeqí, Daa geedí hór añe
thoñor shá máré thúlá tha assabúúra areyéqí máré mádiña moothá ma asséqi mbá
ndú ALqingilizú tha assabúúra areBák'a hibíñó añ shá ñgó móóthá roothayú.

Aqilílē d'áñ álqwawa thayú lakín walá gii gímmáñ. Ma alqáwa d'ááñé tha alfásílú
almáqáná k'ed'e geedí shárárakíño ma p'ishí.

2 Alqáafíañk'a/ asahañk'a

(Alhissa 53)

Alhádáfá addarsalé

Mín mbá gárra geedí addársálé mbá k'odí máré néqí:

- Máré maada bus'ík'e as'ara bóló maré u mbá áña mare.
- Máré múfa at'ábágá búš'ík'e as'aró u mbá áña mare.
- Mare fagáda rothá shuuní s'ík'í maabíeqí walá ma maabí ás'ará bus'ík'e u añá gúdila.

Maaba sha ane guda ma p'ishí lazim áné gíida assaha (alqafía) p'iishí. Maaba gídí assaha (alqafía) p'ishí alqaláámá assaha bua'ík'eyo mbá madíñnaqígu:

- Gídí ashídda bus'ík'eyo
- Gadarí ane d'oñosha ma p'ishi.
- S'awarí na bus'ík'e alú k'ed'e

2.1 Annadáfa

(Alhissa 6)

Alhadaf

min mbá gárrá addérsálé:

- Máré nádafa bus'ík'é mare, añá mare u añá almadarasamareyu mare ás'awaríña añ.
- Amáré háára anadáfá búš'ík'e mare, mbá áña mare u mbá almadarasa mare.
- Mare shák'ala aguzuá ádí thá haarale.

Gíñ p'adí addársalé

- Asuuragu.
- Gíñ marasamagú

Shak'ala d'uk'únúñ (alhíssa 2)

- Rotha alu addarsale ashan gárra máré min tha shúlíndu d'uk'unuñú u tha shulindu holoñoniñú álá d'ok'otha almaqana anadafogu.
- Álá agííthíña geedí ashoora thaalu buura almaqana anadafoueqí.
- Álá d'ok'otha geedí anadáfá gíigí búš'ík'e mare , mbá áña mare u mbá almadarasa maré mare mótha.

qí abara u iyú p'eera

- Álá ákadagú thá d'ok'othá ndú ma madí almáqáná anadafógyú.
- Alá hoshalathañgu álé akádagu ma gídí alhoría anadafa bus'ík'e mareqí u mbá aña mareyeqí.

Shak'ala holóñóníñ (alhisaa 2)

Thoñorindu agarrañlá thañ

- Álá d'ok'othagú máré rootha gíñ gárrá máré thá addérsá d'áfáréyu.
- Álá d'ok'othagu maré gadarri sha máré gia anadafa bus'ík'etho, mbá aña maré u mbá almadarasa maré.
- Álá k'ala geedie mare zía holóñóníñ holóñoní máré sharaha roothá shuuní s'ík'í maabíe wala ma maabi gía anadafa bus'ík'ethu, mbá áña maré u mbá almadaraso.

qi abaara u iyú p'eera

- Álá p'eerayúgú má ás'aro bus'ík'é máre u oorí máre sha mbá gárrawo máréné.
- Álá d'ok'othagu sha wala ma maabí gía anadafa bus'ík'ethu, mbá áña máre u mbá almadarasa máré alá p'eerayu na mootha mare.

Shak'ala taláta (alhissa 2)

Thoñorindú agarrañla thañ

- Geedí almushkila s'ík'í maabíeqí tha anadáfa bus'ík'ethuyu u mbá áña máré ma shaarí ashan garra máré álá atírthíña maré tha d'ok'otha.
- Áñá mayú fas'á tha amud'a alfaídá daané asáhégí álá d'ok'otha maré máré sháraha.
- Mare sháraha aña maayu díd'áñgañ gíñ hás'úiné asáhégí na almúshkila.
- Ágéédí mmáré gasamaqi thaalú buura álá árothuqígú.
- Álá da geedié ashuk'úlá thayú máré shák'alo rasamá mádíñ aña ma nadafáqí mbá maayú fas'á tha amud'a u aña díd'íqí

qí abara u iyú p'eera

- Álá hoshala tháñgú álá ákada ma aháthígú máré ás'awaríña aña mare thá amud'a.
- Álá akádagu tha d'ok'otha ndu ma gádarígu máré rootha ad'afarua zíiqí thá aña ma nadafayu u aña wala ma nadafayu.

2.1.1 Anadáfa bus'ik'e thu u mbá áñú thá haara

(Alhisaa 4)

Shak'ala 1 (alhisaa 2)

- Áddérsá d'áfáré sharaha thá d'ok'otha.
- Álá áharthíña geedí haará madí máré miñ tha anadáfáluy mbá áña gúdí mare thayú álá dagá haará mádíñ alfaítá mbá áña gúdí mareyu mare haara maabié maala thamgala íle.
- Alá ákada geedí thá d'ok'otha ma múfa haara tha alúgú.

qi abaara u iyú p'eera

- Álá ákada geedí thá d'ok'othá ndú mare rootha almáqáná daa háára.
- Álá hoshalá thañgú ma har haaragú tha aguzú k'ed'ele
Shak'ala 2 (alhissa 2)

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Haará gárrá maré tha addarsá d'áfáréyú álá d'ok'ok'othá ámáré háára.
- Haará háró máré álá d'ok'othá maré na almáqaná daané.
- Álá gásama geedí thá alú buura máré jáhaza haará ánadafá álú mare u mbá áñá mare.
- Haará hááró máré asaqá gugudiñmaré thá máré álé k'ala mártheqí mare alama ndu tháñ.

qi abaara u iyú p'eera

- Álá akádagu tha d'ok'otha ndu ma mufó haaragu tha alú mare.
- Álé hoshalañgu ma ahulo haaregu tha aguzuole
Shak'ala 3 (alhisaa 2)

Añ as'awaríña añá gúdilá

Alhadaf

Mín mbá gárra géédí addésále:

- Mare fagáda shambá ás'awaríñ mare añá máré.

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Álá d'ok'thagú ámáré sháraha anadafá alú u mbá áña mare sha náfaqí.
- Álá k'alagagu máré hoshalo añá mare tháñ mbá gorí tha anadaafa amare rootha tha almasal.
- Álá áharthíña u álá k'ala márthéisí ámáré háára d'úk'unuñ d'úk'unuñ.
- Álá k'ala márthéisí baró máré háára thaalú buura.
- Alú hááró shambá d'ííña añáñk'a alú
- Álá ahariñña haara k'alí shá añd'ííña añáñk'a alu mbá madí mare.

qi abaara u iyú p'eera

- Álá d'ok'otha shá as'awaríñá áñá gúdilá gíñ náfagané thá d'ok'othá ndú.
- Álá akada ma hááro haaragú ma p'iishí.
Ashabbahua sha k'ala (alhíssa 4)

Alhadaf

mín mbá gárra géédí addérsálé:

- Maré madíña anadafa alu, mbá aña mare u mbá almadarasa mareqí tha bolo, tha ashabbahua u tha aguzua shak'ala.

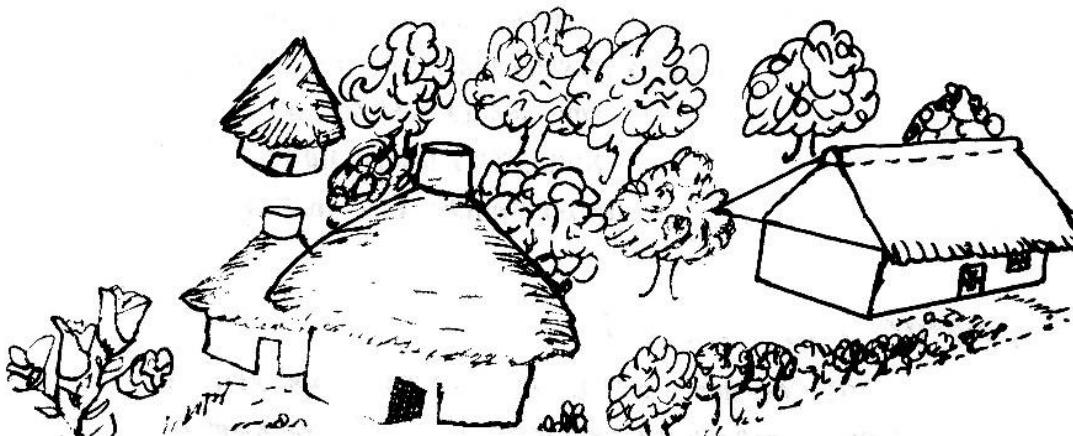
Gíñ p'adí addárs

- Galam rasás.
- Albuuhia.
- Giñ gúsha gíné alú.

Shak'ala d'uk'unuñ (alhíssa 2)

Thoñorindú agarraña tháñ

- Alá k'alaqágú máré sháraha alfaida anadáfá alú, mbá aña mará u mbá almadarasa maré mbá garra mare tha addarsá d'afareyu.
- Alá gásama geedí tha alú buura ámáré shák'ala áñá mayu fas'á tha amuud'a mbá s'awarí u aña díid'i thá rasama.
- Álá k'ala geedíeqí giñ shák'al maré tháñ ámáre náfaqi tháñ ma p'ishí.

Asúra 2/1 Aña mayu fas'a tha amuud'a

qí abara u iyú p'eera

- Álá hoshalá tháñgú álá ákada ma shak'al anadáfa thá shabbaha.

Thoñoríndú agarraña tháñ

- Álá d'ok'otha giñ shák'álá máré tha addarsá d'afáreyu thá rasama u tha albúuhia d'uula ámáré sháraha na almáqáná daané.
- Álá áshak'alhiña anadáfá alú, mbá aña mare u mbá almadarasa maré thá bolo u thá shabbaha ámáré mádíñaqí.

Amad'úa ashuk'ulú

- Thá gasamá géédí alfasílú tha alú buura.
- Máré zía arbaqa arbaqa mare shak'ala asat'ur holoñoníñ mbá mamuqí u geedí holoñoníñ shin máré shuruña tha asat'ur holoñoníñ tha anusú.

qí abara u ivu p'eera

- Ágéédí mare náfaqí thá zíizí d'afaruqígú álá hoshala tháñ álá ákada ma shák'alo anadáfaqú thá ashabahua.

qí geera

I Mbá ma asse mothathaga Asse u mbá mabus'añ shin hathú mothathaga bus'añ

1. Min mbá gíllá arriáda bus'ik'e k'abí qígíqís'.
 2. Tha adooru bus'ik'e gigís'yom d'uk'unuň kafaaqí.
 3. Má hatháň nádáfá álúňk'a hatháň gádarí áñnágasa bad'íngíň álú.
 4. Maabá walá nádafí bus'ik'é k'ed'e kúliyóm wala p'ishiga áñ.
 5. Agongoryu almadarasa ñk'á ás'awariň náfaqa algáfíank'a míllaň.

II Mbá ma katabá thá “A” hú áhuluthágí tha mbá makatabálá “Bí” hú

“A”

“Bí”

—	1. Anadafá aluňk'á	A/ alwásáha alú dara
—	2. Añ nadáfá áñaňk'á	Bí/ alfásílyú gígís'
—	3. Anadáfá almadarasó	Dí/ bus'ík'e qígís'

III Azálathá mbá ma Assé

1. Anadáfa gígí náñ dané na alfaída? A/ madíñ hathañe almuh Bi/ gíí hathañe alqafía Dí/ wala hatháñ mufí bád'íñgíñ E/ k'íllíñ.
 2. Min tha mbáleyugu d'uk'unuñ wala anadafa alu ñiñné maana?
A/ are gígís' BÍ/ or gígís' ma díd'áqí
Dí/ ndu gugú E/ añ nadafa aña gúdilá.
 3. Min tha mbáleyugu d'uk'unuñ durra alqafiank'a
A/ bus'ík'e gígís' BÍ/ mashú wala mas'ínalá alu
Dí/ oorí qigís' E/ k'íllíñ

IV mothathá d'ok'otháléqu

1. Náñ k'algoalá sha anadáfá alú?
 2. Náñ k'algoalá sha anadáfá áñá gúdilá?
 3. Almushikíla s'ík'í tha haara anadáfá aluyu k'eera hu 3 (taláta).
 4. Rothatha almaqana daa haara k'alí sháñ díñatha añañk'a alú.

2.2 *Alhisááb gígí u p'íísha*

(Alhíssa 24)

Alhádaf

Mín mbá gárra géédí addérsalé:

- Máré maada alfaídá alhisaab gígí u mbá p'íishó.

Gíñ sáqadí addars

- Alwarag bá beñení
- Albuuhía mbá galasí

2.2.1 Alqalaáma

2.2.1.1 2.2.1.1 *Alkáharaba*

Alhadaf

Min mbá gárra géédí addársálé:

- Maré 'éérá alqalaamá álbólísá alharako mbá thik'uqigu tha thoñoru

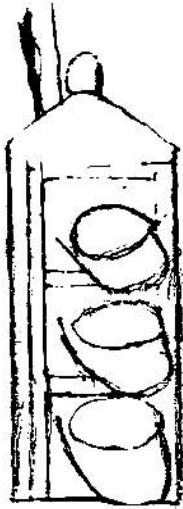
Shak'ala d'uk'unúñ (alhíssa 2)

Thoñorindú agarrañlatháñ

- P'ísha thoñoru mbá garrao geedí thé shulundu 1 u tha shulíndu 2 ñu amaré t'írhíña u máré rothá.
- Máré k'éérh ad'afaruá dudá albolisá alhárgó hu mbá madí thé thoñorú.
- Álá daa geedié asaman ámáré rootha allona albosisa alhargo mbá madí mareqí tha thoñoru.

q abara u iyú p'eera

- Álá d'ok'othagú thé ndu ala akada ma madí gíñ k'algoalá sha alhisáab gígí u p'ísha.
- Álá akádagú tha d'ok'otha ndu ma gádarigu máré k'eera allon dudi mbá alkaharaba albolisá alhargo hu.
- Álá daa geedié ashuk'úla thaayu máré shák'alo alqalamatí albolisá alhargó mbá madí mare.

Asúra 2/2 Alqalámáti albólisa alharago mbá thík'uqí tha thoñorú.

2.2.2 Alhisááb gígí min gíñ madígú thé thoñorú (Alhisaa 4)

Alhadaf

Min mbá gárра gédí addárslé:

- Mare k'eera alqalaama albolisá alhargahú u gíñ zíiqigu tha thoñorú.
- Mare rootha sha mbá nafalaqí tha alqalaama albolisá alharago mbá zíiqí tha thoñorú.
- Máré d'ííña boolá máre alú min gíñ durra maabí thé thoñorú.

Gíñ p'sdí addárs

- Asúra
- Alqalaama

2.2.2.1 *Asílígá alkaharabó, mbá attalefúnún gíñ, buushú u alkááró ma fuud'á.*

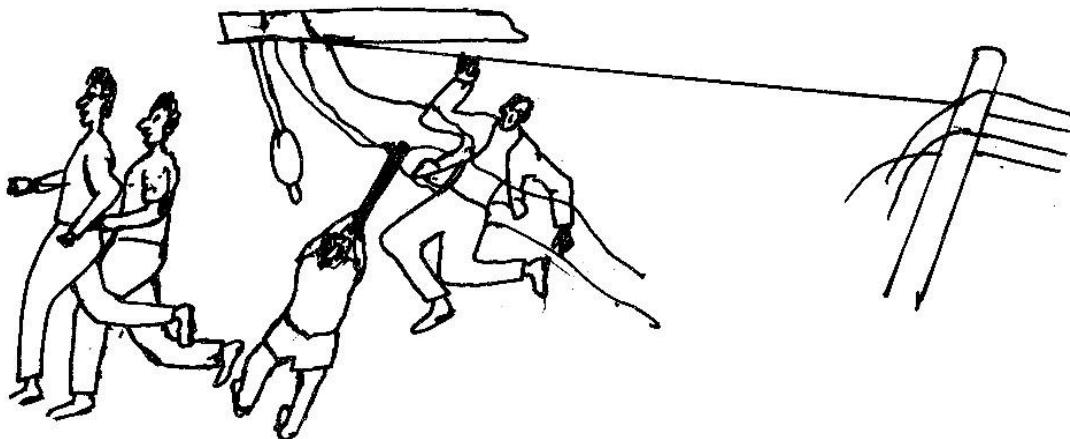
Asílígá alkaharabó, mbá attalefunú u alkááraba záqígú mahor añ u mú dáára gíñ durra máabí mílláñ nínéñ maamáré.

Gígí d'úk'uníñ (alhísaa ma nine daadó2)

Thoñorindú ágarrañ látháñ

- Álá d'ok'otha geedí shaá máré k'eera alqaláámá albólisa alhargó hu u máré rootha shá mbá ná falanáqítháñ.

- Álá d'ok'otha geedí gíñ hás'úl maabíe durra thá thoñorú ámáré k'ééra hu.

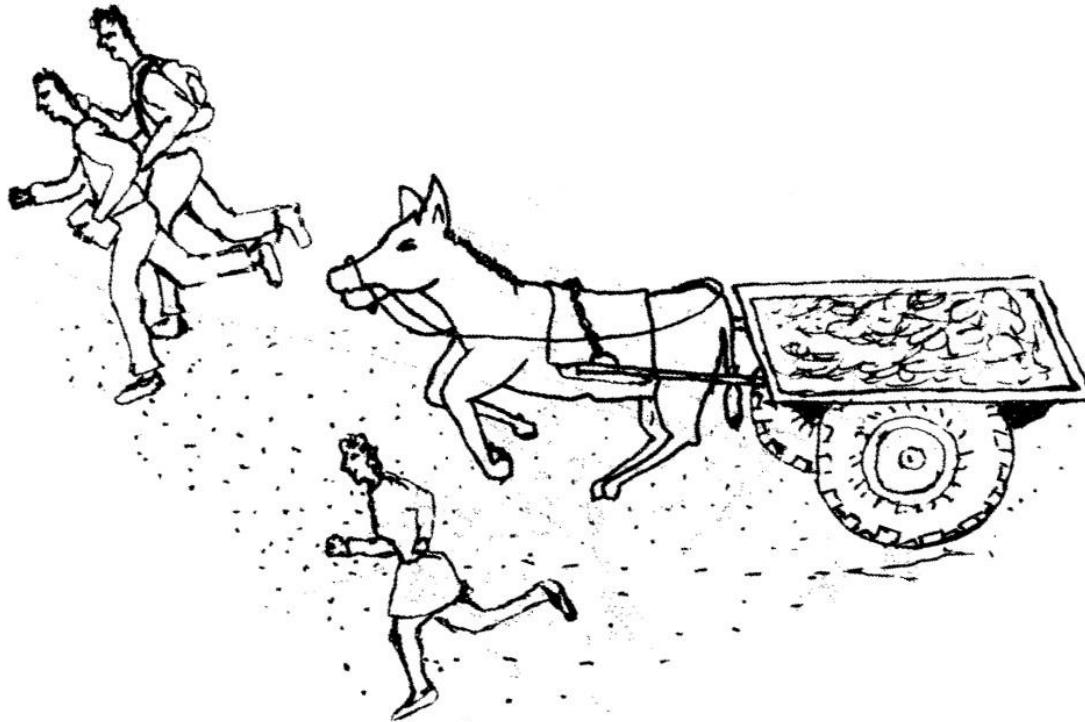
Asúra 2/3 asíliga álkaharabó u mbá attelefunúmbá s'ík'aqígú tha thoñorueqí

qi abaara u lyú p'eera

- Álá d'ok'otha gédí thá d'okothá ndú máré k'ééra gíñ dúrraqí hu thá thoñorú.
- Álá d'ok'otha geedí gíñ thík'uqí thá thoñorú mbá durra maabí ámáré k'éerahu sha mbá durra máré maabí.

Gígí holoñoníñ / alhissa 2)

- Sha amare rotha addársa d'afareqí álé d'ok'otha giñ madiqí tha thoñoru mbá durraqígu mare k'eera hu.
- Álá d'ok'otha geedí alkááró hór añgú mbá ma álu buurá ámáré sháraha sha mbá dúrrané.
- Álá da geedié ashúk'úlá thayu máré d'ok'otho abúnáthá sha mbá durra maabí mú daara u gíñ buushúgú máré rothuqí tha alú thá ha p'unáthále tha alfásíllú.
- Álá d'ok'otha geedí ámáré rotha p'aadá gíolá maabí dúrrawóqíeqí.

Asúra 2/4 shambá thul géédí gárraqí alkaaro alú

qí abara u iyú p'eera

- Alá d'ok'otha geedí thé d'ok'othá ndú álá ákada mák'er gíñ maadó máré hú thé thoñorú mbá dúrraqí.
- Álé d'othagu tha ndu álá akáda marothqí p'aada gíolá maabí durrawoqíeqí.
Haará alhísaab gigí thé thoñorú u p'íisha (alhisaa 5)

Alhadaf

Min mbá gárra géédí addársále:

- Máré háára haará madíñ thoñorí.

Gíñ sáqadí addárs

- Almusájal.
Gígí d'uk'unuň /alhissa 2/

Thoñorindú agarrañ látháñ

- Ala k'alagagu máré t'irthíña alhissab gígí thoñoru u p'íisha máré rootha.
- Álá k'alagagú mare háára haará madí máré míñ tha alhíssáb gígí thoñorúyú.

- Ámáré zía tha abuura máré háára haará jáhásóleyeqí máré állama.
- Ámáré háára haara máálé fíí gamáré thábáyú.

qí abara u iyú p'eera

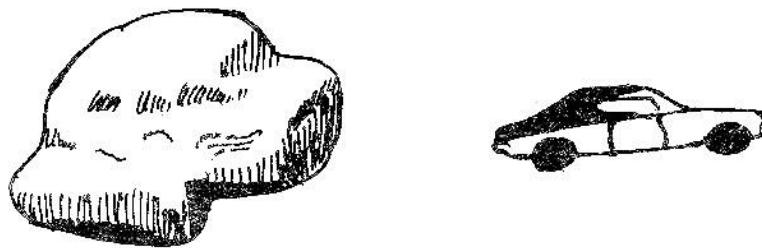
- Álá d'ok'otha thá d'ok'othá ndú shá álá ákada almáqáná da háárathígu.
- Ála akáda thigu thá d'ok'otha háárá hááro máré ma da almáqaná alhisaab gígí tha thoñoru.

Gígí holoñoníñ /alhisa 3/

Ashabbahuá shak'ala

Thoñorindú agarrañlá thañ

- Álá k'ala geedié máré sháraha gíñ k'algálá sha ashabbhua shak'ala.
- Álá k'alagagu shá máré k'ééra alqalááma thík'uqí hú thá thoñorú.
- Amare zía holoñoníñ holoñonín máré rásama alqaláámá thík'uqígú thá thoñoru u tha alwáragáyué thá albuuhía mÁré madíña hap'unatheqí.
- Mbá shak'alo máré ma p'ishí álá azala máré thama tha shul bus'ik'e añá madíne maabí k'illíñeqlí.

Asúra 2/5 gíñ madígu tha thoñoru

Haara /hohosa madíñ alhisaab gígí thoñóruqí (alhissa 6)

Alhadafa addársale

Mín mbá gárra géédí addérsálé:

- Máré zía hólónoniñ hólónolíñ u tha abuura máré háára /hosa/ hohósá mágíñ alhísááb gígí thoñorúqí.

Thoñoríndú agarrañlá tháñ

- Álá d'ok'othagu ámáré t'írthíña alhísááb gígí thoñorú mbá gárrawo máré thá shúlindú holoñoníñú mágíñ sháraha.
- Ámáré zía hólónoniñ hólónoníñ u tha abuura amáré állama haara /hohós.
- Alá ák'eerthíña haará /hohósá/ mágíñ alhísááb gígí thoñorúhu ma zííqí.
- Álá k'alagágú ámáré zía tha abuura mare gía ashóóra almáqáná daa hohóséqí.

qí abara u iyú p'eera

- Álá hoshalatháñgú alá ákada má hosóqígú hólónoniñ u tha abuura.
- Alá d'ok'othagu thá d'ok'otha ndu álá ákada mafágádo almáqaná daa háára.

Thoñoríndú agarrañlá tháñ

- Ala ahosíña/aharíña haara mare thama asamana d'afareyu.
- Álá mágíñ gá addérsá t'ok'olóqú.
- Álá gásama geedí tha alfásílú sawa.
- Amare allama haara map'ishí,... adigu

qí geera d'ók'othá 2

I Moothathá d'ok'othalagu mbá ma asse mótháthaga Assé u mbá mabus'añ moothatha.

1. Alqaláámá albólísá alhargá mbá beñení alqaláámá k'asha alad'afaromaaned.
2. Gíñ thik'uqígú maabi thañoruthi duraaqigu.
3. Alqalaama albólisa alhargo mbá galasí alqaláámá hu shuru ñó mmaané.
4. Aqíllí tha asílgá alkaharabó mbá zíí bus'ík'e k'ullúñ walá gídí durra máñ.
5. Ashabba haua shak'alá ádídíñ alhíbírá ñík'a tharthéqí.

II Ázalathá mbá ma assé

1. Mín tha mbaleyugu d'uk'unuñ alqalaama bolísa alhargo mbá hu shuruño ñíneñ mmaane.

A/ duuda beñení
Dí/ duuda magasha

Bí/ duuda galasí
E/ K'íllíñ

2. Ndú mbá ma alqalaama duuda bolísa alhargo mbá p'uu/ s'eeru/ thoñoríyu?

A/ duuda beñení

Bí/ duuda galasí

Dí/ duuda galasí

E/ k'illíñ

3. D'uk'únúñ asábabá durrayéqí mmaané.

A/ adidiñ tha thoñorí anusu Bí/ alkááro hihíb

Dí/ aqíllí tha asilígá alkarabó mbá zí are k'uluñ E/ "A" U "D" moothá
mmaamáré

III Kataba tha d'ok'othale mothá d'ugurígu.

1. Náñ k'algala sha alhísááb gígí u p'íisha?
2. Gíñ madígu tha thoñoru durra has'ul máré k'eeratha hu 3 /taláta/.
3. Alqaláámá albolísá alharágó mbá madíháthú rásamathá háthú
mádíñatháqí.
4. Duudá alqalaamá, máabí zááqí thá hu mbá d'áfárigú andú?
5. Durra s'ík'í maábíe tha thoñoru k'ééra hu 3.

2.3 Ej./Ai.fí /EDIS

(Alhisaa 12)

Náñ k'algala shá ej.Ai. Fí /edis?

Ej./Ai.Fí roothá alqingílísú mmaané?

Masharfatataña Híyumán Imunó Dífishans Vaíras ñineñ mane. Almaqanak'ed'e
bad'íñgíñá mufí alhíwasatí famíílu mbá p'ar gíñ k'illíñ are ñinéñ mmaané.

Badiñgíñále disú walá gíñ gídí addáwá ñineñ mmaané. Aledis gíñ mufunathañgú
ma maabí nafaqí tha alqibíra, tha gis'e, adabuus ---adímilláñ u ma maabí límmáqí
tha níñele ñineñ mufíne maabí

Náñ k'algala shá édis

Gíñ k'algala sha esis roothá alqingílísú maane ma shárfátáñá: Aguaírd , imiyuno,
dífisháns sendurém ñinéñ mmaané.

Maabí bád'í bad'íñgíñá s'úllá shá édis k'abí álép'aadagú thá thoñoríndulégú.

- P'aada búš'ík'eyó
- P'aada thíñthíñú
- P'aadá alhak'ímú,...adí míllañ

2.3.1 Albáál tham thám

/alhísaa 4

Alhadaf

Min mbá garra géedi adarsalé:

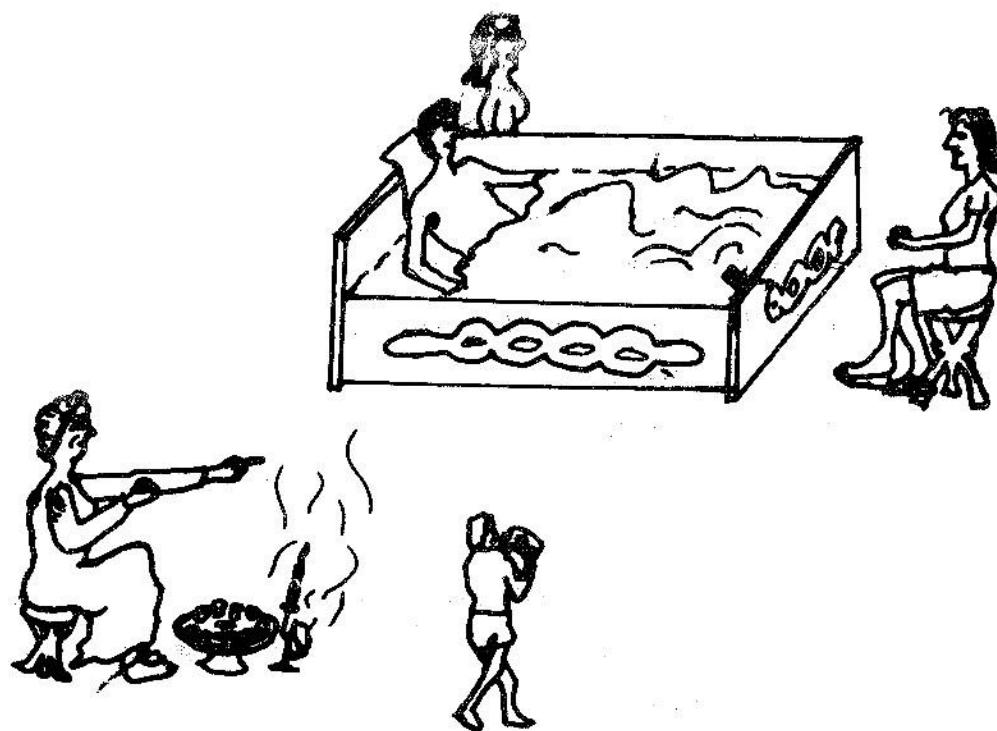
Máré fakáda shambá thamla maabi bád'i edisqigu thalbaal.

Giñ p'adi adarsalagu

- Gigid'uk'unuñ

Thoñorindú agarrañlátháñ.

- - Álá k'alagau máré sharaha gíñ k'algala sha edis u Ej.Aí.Fí shambá garrawo máréné tha shulíndu holoñoníñu.
- Alá d'ok'othagú máré shárfata ad'afafaruá Ej.Aí Fí u mbá alqeddísú.
- Aalbáál tham thám maabí bád'í alqédiséqí álá k'alagágú máré gía ashóóra tha alú tha abuura na gíñ náfagané

Asúra 2/6 Maabí bad'í edís Shambá thámgaláne albálgú.

qí abara Uiyú p'eera

- Álá ákada geedí tha d'ok'otha mafákadogu sha mbá thámlá maabí bád'í alqédisígú tha albáál.

Ashabbahaua shak'ala/ gígí(alhíssa 4)

Alhadaf

Min mbá gárra gédí addérsále:

- Máré shák'ala asúrá módiñ maabí dam edisigu sha mbá thámgaláne albáál gú ámáré maada.

Gíñ p'adí addárs

- Galam rasás
- Allón

Gígí d'uk'únúñ /alhissa 2/

Thoñorindú agarrañ latháñ

- Álá árothhíña geedí ashabbahaua gígí na alfaídá mare.
- Álá d'ok'otha geedi ma maada Asúra maabi bad'i edis mbá wala thík'a albaal qi tham thám.
- Álá daa geedié ashuk'ulá thaayu máré rásama asúra módiñ maabí bád'í édísíqí mbá walá thík'a maabi thamnaqigu thalbaal mare roothuqi tha al1u tha abuura.
- Gíñ shák'áló géédí mbá p'íshí álá ásala álá tháma (lasaga) añá madiné maabí k'illíñeqí.

qí abara U lyú p'eera

- Álá d'ok'itha geedí thá d'ok'othá ndú ma fágádó almáqáná da ásuragú.
- Álá hoshala tháñ álá ákadagú ma shák'áló ashabbahaua.

Gígí holónóniñ /alhissa 2

Thoñorindú agarrala tháñ

- Ala d'ok'otha rasama shák'áló máré na almaqana tha shák'ala (gígí) d'uk'unuñu máré rotha.
- Geedí má álé záqígú máré shák'alo (gio) rasamá módiñ maabí bak'alá añiyú tháñ wálla mbá wala tháma gala albáál máré has'úlo.
- Geedí ashabbahawá dawólá márthé shá máré shá k'ala tha alfásílú ámáre maadá álá k'ala márthé máré má máthiña thí shá máré állámá.

Haara Alu abana U Alu k'asha /alhíssa 5

Alhádaf

Mín mbá gárra géédí addársálé:

- Máré háára haará d'úk'uthíñ alú abana u alú k'asha.

Gíñ sáqadí addárs

- Asharit'.
- Almusájal.
- Annóba.

Gígí d'úk'únúñ /alhissa 2

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Ashan geedí garrawo alú abana u alú k'asha tha shulindu holoñoniňu ala d'ok'otha mare ámáré sharaha.
- Maabí bád'í Ej.Ai.Fí édis shambá thámgaláne albáál má zíigá háára mágí méré mbá mágínaqí álá d'ok'otha mare méré háárá.
- Geedí walá ma hía gíne alú míñ thá allamá gólagú alá dagá azamán ámáré d'ok'othayu.

qí abara u lyú p'eera

- Ala d'ok'otha geedí tha d'ok'otha ndú ala akáda ma fagado almaqana haarqógu.
- Ala hoshala thañ gu ala akádagu ma ahuluo hohosigu tha haarale.

Gígí/ ashuk'ul 2 (alhissa 3)

Thoñorindú agarra lathíñ

- Álá thaará geedid'ok'othíñaqí k'us'ua u ad'afaruá garra mare tha gígí d'uk'unuňu ámaré sharaha.
- Álá gasama geedí tha abuura méré jáhaza haara hárlá d'uk'uthíñ qí k'us'ua u adafarua.
- Haará jáhásó géédíqí álá k'ala márthékí shá méré jáhasoqí thá boloyú p'íshí.
- Ámaré zía thá abuura álá k'alagágú ámáré mómothíñayú shá méré állama.
- Alá k'ala geedie haaráló asaqá zá méré thá márthékí ámáré zá ma mare álé hárí.
- Álá rááshada geedí haarálóqí shá méré háára abúná tháqí

qí abara U lyú p'eera

- Álá d'ok'otha geedí thá d'ok'othá ndú álá á gadagú mafágadá almáqáná da háárá jáhásó méréqí.
- Álá hoshalathañgu álá akáda mahaaró haará d'uk'uthíñ qí k'us'ua (atafrik'a).

Alú límma ak'us'o (buura)

Maaba shá áné muus'a gugudá k'éd'e thá maabíle shá áné shák'ala sáwa tha maabíle k'abí alqáfia maabí sha méré Gadara mare giida alqáfia p'íshí lazim amare nadafa aña gúdí méré u aña almadarsa maré. Asabábá has'ul maabíe bad'íñgíñ gíñ mmamáré: walá mahathañ nádáfá (as'ara) bus'ík'eñk'a, u añañk'a mbá gudiňa thayu u almadarasañk'a wala ma nadafañayu sha ane s'are ñiñéñ mmaané.

Geedí thík'u tha almadarasaleyugú sha geedí bíllo ñineñ mmaa mare. Shambá gímáré alhisaab gíñ durra qíé k'íllíñ ñineñ a garrane masal sha mbá fagadí geedí alfaita alqalámá albolísa alhargo, sha mbá gí méré alhisabá gíñ madíeqígu tha thoñcrugu masal asilíka alkaharabo u mbá attelefunú mbá rushegu tha s'ak'ayueqí.

Mú daara ashán k'odí maabí alú miin bad'íñgíña s'ulla sha ej, Ai /fí edis lazim álá rootha martheqí ámaré gía alhisaabí thí míllañ Bad'íñgíña k'algálá shá

ék.Aí.fí édis bad'íñ gíña mufí k'afañk'á fuudí mbá p'ar bad'íñgíñ aregu ñínéñ mmaané u édis shiñ tha alfíres ñinéñ mufuné. Bad'íñgíñaló faruqí min maabíthí thá qí hulua (limma) tha niñelete, tha alqibíra s'adola maama nañtháñ tha alfursha guulá ndúthañ --- adígú míllañ.

D'ok'othá qí geerogú

I. D'ok'othalagu mbá ma asse mothathaga Asse u mbá ma bus'añ shiñ hathú mothatha bus'añ

1. P'aadá máábá dám eedís ashuk'úlá ábunáthá bas mmaané.
2. Bad'íñgíñá súllá éedis boñgóri ñínéñ dúrrané míllañ.
3. Éedis bad'íngíñá ád'afaru addíñ u aljínis ñínéñ mmaané.
4. Édis bad'íngíñá wálá gídí addáwá ñinéñ mmaané.
5. Edis sh bak'a abaaíne hatháñ añ gíaga arrayata ñíneñ mmaane.

II. Ásalathá mbá ma assé

1. Ej, Aí. Fí/edis/ Gíñ mufíné tháñ
A/qí liómma tha niñelete Bi/ thiñ thiñ añ d'uk'unuñ
Di/ Ashuk'ul añ d'uk'unuñ E/ qí k'uk'ua
2. qí s'oma u ad'afarua s'ík'í maabí dam eedis thaalu
A/ ashuruñ bad'íñgíñhu Bi/ d'uk'uthíñ bad'ingíñ

III. d'ok'othalagu daathaga mothá d'ugurigu.

1. Nañ k'algala sha Ej.Aí.Fí?
2. Nañ k'algala sha edis?
3. Thoñorindú wálá afarula Ej,Aí, Fí edis tháñ k'ééráhú árbaqa(4).
4. qí s'oma u ad'afarua maabí dam ediseqí nañ has'ulne na na alsmushígila (rothá shuní).

AETHETICS UNIT 2 – part A -English Practice

Shálá máthá gíñ gárraó géédíthi tha ndú Alqingilizúyú thá ak'us'ó d'uk'únúñú gia gíñ má katabá thá bólúéqí Kátaba roothá Alqingilizú tha assabúra are shambá zíiné thá bólúéqí

handicraft	pottery weaving	appreciate	material	newspaper
melody	importance	choice	charcoal	lime stone

Maabí álhíbírá thabo - handicraft

Maabí hu s'ak'a - pottery

Maabí góri - weaving

Áp'ishiňa - appreciate

Ginéňgúnuň - material

Ajarída - newspaper

Haara - melody

Anúfaqa - importance

Ázala - choice

K'ílk'íshó - charcoal

Algírá ma bele - lime stone

P'aada - support

Abuura – team

Alqáda - culture

Gíñ máábi gábulu - heritage

Agúr - king

Addín - religion

Mín mbá kátabilané thá assabúúra are, matháthi k'illíñ thá geedíle **bak'á p'úliññóne** márthéqí na almáqáná k'ed'e tha ndú albarto lakín ñgó **D'OK'OTHA** geedí gíbilígú mare móótha d'ok'otha: "Gillé tha ndú álbartonné sháñ s'úlláne shíñ tha ndú Alqingilizú?"

Mín mbá móthílá geedí rootha k'illíñiyu, gássama geedí tha abuura taláta. Azala geedí d'uk'unúñ d'uk'unúñ míñ tha anuura k'illíñiyù shá máré thará aqilíqi. Daa geedíe hodía baalá mbá mágíñ máré roothe tháñ. P'uliña geedíe sha ñgó s'úl rootha d'uk'unúñ hut ha ndú albarto máré shíñ sheeru tha assabúúra areyéqí shá máré mádiña roothá hulunéqi than tha ndú Alqingilizú min mbá ma katabá thá assabúúra are. Geedí ñgúnuñgú mbá d'oñoshiñí shíñ máré p'aada ahap'úné máré male mádiña máré mootha. Gadí mádiñ moothá ma asséqi thík'l annuk't'a d'uk'unúñ abuurá k'ed'eqí. Matháthi shúgo rootha k'illíñeqí, Daa geedí hór añe thoñor shá máré thúlá tha assabúúra areyéqí máré mádiña moothá ma asséqi mbá ndú ALqingilizú tha assabúúra areBák'a hibíñó añ shá ñgó móóthá roothayú.

Aqilíl d'áñ álqwawa thayú lakín walá gii gímmáñ. Ma alqáwa d'ááñé tha alfásílú almáqáná k'ed'e geedí shárákíño ma p'ishí.

AETHETICS UNIT 2 – part B English Practice

Shálá máthá gíñ gárrao géédíthi tha ndú Alqingilizúyú thá ak'us'ó d'uk'unúñú gia gíñ má katabá thá büluéqí Kátaba roothá Alqingilizú tha assabúúra are shambá zíiné thá büluéqí

religion	generation	drum	drumsticks	skipping / jump rope
flute	wind instrument	percussion instrument		string instrument
conserve		compare		

Addín- religion

Aduría – generation

Anóba - drum

Alafé – drumsticks

Guud'á diiňu - skipping / jump rope

Bolo - flute

Gíñ beelá thá shoora - wind instrument

Gíñ beelá mbá shap'úthílá - percussion instrument

Gíñ beelá mbá diiňu - string instrument

Alú d'iňa - conserve

Anamua - compare

Mín mbá kátabilané thá assabúúra are, matháthi k'illíň thá geedíle **bak'á**
p'úliňňone márthéqí na almáqáná k'ed'e tha ndú albarto lakín ñgó **D'OK'OTHA**
geedí gíbilígú mare móótha d'ok'otha: "Gillé tha ndú álbartonné sháň s'úlláne shíň
tha ndú Alqingilizú?"

Mín mbá móthílá geedíe rootha k'illíňiyu, gássama geedí tha abuura taláta. Azala
geedí d'uk'unúň d'uk'unúň míň tha anuura k'illíňiyù shá máré thará aqilíqi. Daa
geedíe hodíá baalá mbá mágíň máré roothe tháň. P'uliňa geedíe sha ñgó s'úl
rootha d'uk'unúň hut ha ndú albarto máré shíň sheeru tha assabúúra areyéqí shá
máré mádiňa roothá hulunéqi than tha ndú Alqingilizú min mbá ma katabá thá
assabúúra are. Geedí ñgúnuñgú mbá d'oñoshiňí shíň máré p'aada ahap'úné máré
male mádiňga máré mootha. Gadí mádiň moothá ma asséqi thík'l annuk't'a
d'uk'unúň abuurá k'ed'eqí. Matháthi shúgo rootha k'illíňeqí, Daa geedí hór añe
thoňor shá máré thúlá tha assabúúra areyéqí máré mádiňa moothá ma asséqi mbá
ndú ALqingilizú tha assabúúra areBák'a hibíňo aň shá ñgó móóthá roothayú.

Aqilílé d'áň alqawa thayú lakín walá gii gímmáň. Ma alqáwa d'ááñé tha alfásílú
almáqáná k'ed'e geedí shárárakíño ma p'ishí.

3 Algasáámá bús'ík'e alú bus'ík'ethú

(Alhissaa 68)

Alhadaf

Min mbá gárра géédí addársale:

- Máré maada qí ahulúa bus'ík'ethú u mbá almuhú.
- Máré ádídíña añ gúdí maadá máré thárhéqí.
- Máré maada shá mbá ádídillá añ gú Andí maada tharthéqí.

3.1 Gíñ mádíñ ashuk'ulá thaboqí gú

Alhádaf

Min mbá gárра géédí addársalé:

- Máré áshabahu ashuk'ulá d'afaruqí máré shák'ala tháábá mare.
Shak'ala d'uk'únúñ /alhissa 4)

Thoñorindú ágarrañ látháñ

- Álá d'ok'otha ashuk'ulá thabogú shambá gárrawo máréné thá shúlíndu holoñóníñú máré rootha.
- Álá k'ala geedíe máré roothuqí ashuk'ula thabo thaalu tha abuura.
- Álá d'ok'otha geedí gíñ madí máré mbá shák'al máré tháábá máré k'ééra hu.
- Ashuk'ula k'eero máré hú amare shak'alo u máre madíñaqí.

qí abara u lyú p'eera

- Álá hoshalathañgu álá akáda mashak'al ashabahaua d'afaruqígu thaaba mare.
- Álá d'ok'otha gú tha d'ok'othá ndú álá ákada mak'er ashuk'ulá thábo maré hu.

Gíigí holoñoníñ (alhissa 2)

- Álá d'ok'otha sha mare k'eera ashuk'ulá tha ba maré hu.
- Álá gasama geedí tha abuura gíñ k'eero máré huyeqí mbá fed'í maré máré shak'ala tha ashabahua.
- Min tha abuura k'illíñu mbá p'íshí álá asala álá lesaga aña madine máábí k'illíñeqí.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hoshal thañgú mashak'alo ashabahua gíñ k'eero máré hu.
- Álá d'ok'o thagu tha d'ok'otha ndú álá akáda ma fago do alfaita gíne ashabahua shak'alo mare.

Aguzua tháábáyú fífí (alhísaa ma nine daado 4)

Alhadaf

Mín mbá gárра géédí addarsále:

- Sha mare t'írthíňa addarsa d'afare álá d'ok'otha ashuk'úlá thábá maré máré k'eerahu.
- Álá áhohosíňa hohosa d'afaruqí máálé fíiga máré thábáyú.
- Álá gasama geedí tha abuura máré gía a guzua thaabayu fíífi.
- Abuura shak'alo aguzua p'íshí álá basharagu.

qí abara U lyú p'eera

- Ala hoshalathaňgú ala akáda masha k'alo aguzua d'afaruqí thaabayu fíífi:-
Gígí holonóniň (alhisak'ed'e 2)

Thoñorindú agarraň látháň

- Álá d'ok'otha geedí gíñ gárruo máré thá gígí d'uk'únúňú máré shúruňa aň d'uk'unuň máré shak'ala aguzua thaabayu fíífi ma mámáré álé shimbiríňi.
- Mare aguzu thaba mare mamare álé hozi hohózá d'afaruqigu.
- Asaqa shak'al geedí lazim ámáába agarraňí áné thamaga albaal álá p'aadagu.

3.1.1 Gíñ áhululáqí tháábá le

/Alhissa 6

Alhádaf

Mín mbá gárра géédí addársálé:

- Mare ahulu ashuk'ula d'afaruqi qítha gígí u tha d'uula

Gíñ p'adí addárs

- Hangír.
- Albúuhía.
- Alwáraga.
- S'ís'ía are .
- Or.

Gígí d'uk'únúň (alhíssa 3)

Thoñorndú ágarraň látháň

- Álé d'ok'otha geedí alfaita gígí thabo mbá garrawo máré tha shulidu holonóniňu.
- Álé k'ala geeedié máré j'eera gíñ thík'uqigu tha máre mbá gudí gígí thaboweqí.

qí abara lyú p'eera

- Álá hoshalathaňgú álá akádagu ma ashak'al ashuk'ula d'afaruqí tha albuuhía d'uula

Gígí holonóniň (alhíssa 3)

Thoñorindú agarrañ lá tháñ

- Álá d'ok'otha gíñ k'agala sha ashukula ahulu thabaqí.
- Álá d'othagu máré gasama dook'o tha hangír tha niniyu ámáré madíñaqí.
- Gíñ k'al geedí sha nafaqí thá aña mareyú u tha alm addarsa mareyú máré buurao alu.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hashala thañgu álá akáda mas'íñ dook'ogu tha zízí d'afaruqí mat'or máré tháñ thá alfasíla máreyú.

3.1.2 Aqíllí /mbá madíñ ashuk'ula thaboqi

(Alhissa 5)

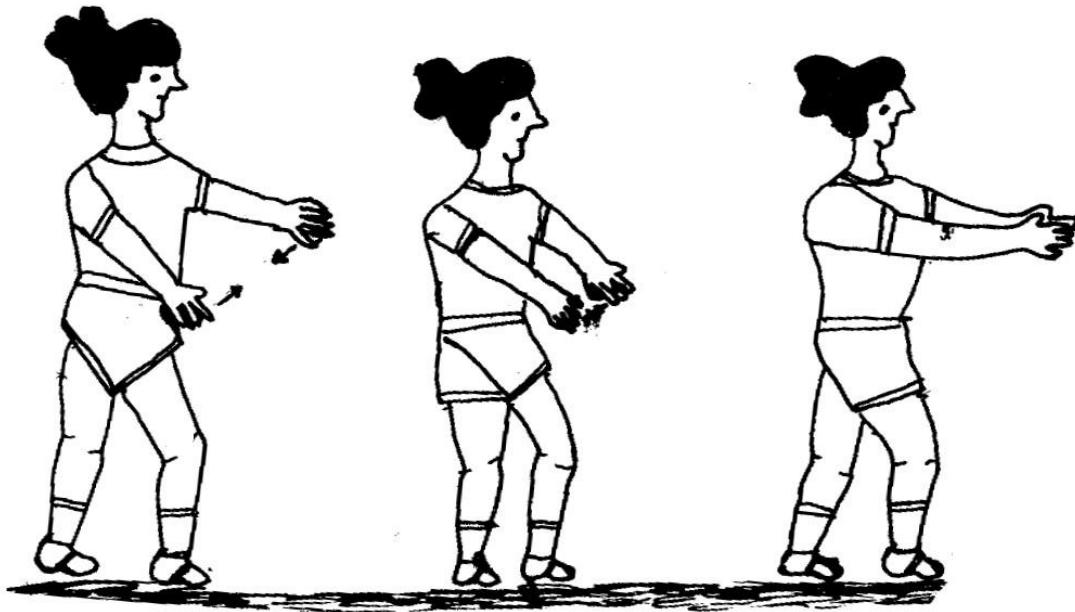
Alhadaf

Min mbá gárrá geedí áddársále:

- Máré iila aqíllí huluqí /damuqí/ tháábále.

Thoñoríndú agarrañ látháñ

- Álá d'ok'otha addarsa d'afaregu máré t'írthíña ad'afarua zíí qitha dook'ayu u tha ashuk'ula thaboyu.
- Aqíllí damuqí tha ashuk'ula thabole mbá d'afaru alu álá k'ala márthé máré k'éerahu.
- Aqíllí k'éero máré hu máré rootha hap'ú náthéqí tha alfasílú.
- Álá k'ala geedie máré zia tha abuura mare iila aqíllí damuqí (huluqí) thaabale.
- Ageedí máré shak'ala rasama madíñ aqíllíqí máré has'ulo.
- Mbá p'íishí álá ásala álá tháma thá shúl bus'ík'e.

Asúra 2/7 Aqílí madíñ gíñ gíí thábaqí.

i abaara u lyú p'eera

- Álá hoshala geedíthañ ala akáda ma ahulu ashuk'ula thaboqí map'ishì.
Haara madíñ ashuk'úlá thaboqí (alhissa 5)

Ahádaf

Miñ mbá gárra géedí addársálé:

- Asaqa íl geedí máré ahulu aguzua máre qí tha hohozile.

Thoñorindú agarrañ latháñ

Gíig d'uk'unuñ (alhissa3)

- Álá d'ok'othagú máré rootha alfaídá áqílí illá tháábá mbá gárráuo máré tha addársá d'áfáréyú.
- Álá k'alagagú máré shak'ala almaqana da ashuk'úlá thábo thá haara, tha aguzua tha boloyu u tha ashabbhua.
- Álá k'ala geedié máré háára tha abuura.

Rotha alú

Haara (ashuk'ula thabo) máré háára haará madíñ ashuk'úlá thaboqí mbá madí mare thaalú mare.

qí abaara U lyú p'eera

- Álá hoshalatháñgú álá ákada ma hááro mare.
- Álá hoshalatháñgú álá ákada mafágádó almáqáná daaó háára.

Gígí holonóníñ (alhíssa)

- Álá d'ok'otha haara d'afaregu ámáré ahuluqí tha boloyu u tha aguzuale ámaré haara.
- Álá ajahasíña haaragu mbá madíñ ashuk'ula thaboqí.
- Ámaré(geedí) zía tha abuura haara jahasomareyeqí mare allama.
- Alá k'ala márthékí ámáré báshágá thábáyúgú má álé hár mare.
- Asáqá jáhasí máré haaraqí lázím ámáábá ágarrañí áné p'aadagú.

qí abara ulyú p'eera

- Alá hoshala geedí tháñ álá ákada ma áhuló haaraqígú tha aguzúá maréle.

3.2 Aqílí d'afaru alú gó mbá damuqí (huluqí) tha ashu k'ula thabole

(Alhissa 9)

Addarsale 9 (tisaqa) hissa añ ma ñine daadó. Addarsale bak'í geedí ámáré nafaqí tháábá mare amaré maadú haara d'afaruqígule.

Gíñ k'algaña aqílí damuqu thaabale mithíl mbá fíila alkúra, mbá mufulanethí,... adí u míthíl mbá d'ak'ílane ñineñ mmaane.

Alhadafa addarsale

Mín mbá gárra géedí addársálé:

- Mare íla aqílí d'afaruqigu mbá huluqigu thaaba le.
- Máré gíbílu alkúrathí thá saraba u thá d'aak'a.

Gíñ p'adí addárs

- Alkúra magígígú thá bush u thá or.
- Alkúra almasínaqaó (mbá azamanú).

3.2.1 Aqílí damúqí (mufluqí) thaabalegu

Gígí (shak'ala) d'uk'unuñ (alhisaak'ed'e 1) Alú amaliña

Thóñorindú agarrañla tháñ

- Álá d'ok'otha geedí gíñ k'algoalá sha alú amala.
- Gabaala ágeedí máré badaqa aguzuole alá gasamagu tha abuura mare shuruña tha asaf.
- Maré zia tha abuura ámaré abad'a bus'ík'e mareqí.
- Álá k'alagágú baró ámáré mädíña alú k'ashaqí.

qí abara U lyú p'eera

- Alá hoshala geedí tháñ alá ákadagu ma gó alu k'asha (amaliña) ma p'ishí.

Gígí holonóníñ (alhisaak'ed'e 2)

- Alá d'ok'otha gíñ garra maregu tha addarsa d'afare yu mare madíñe tha shak'ala.
- Alá gasamagu tha abuura mare sahana bus'ík'eyu mare.
- Alá k'alagagu máré shak'alo sarafa (laaña) u alu amala tha rasama amare madíñaqí.

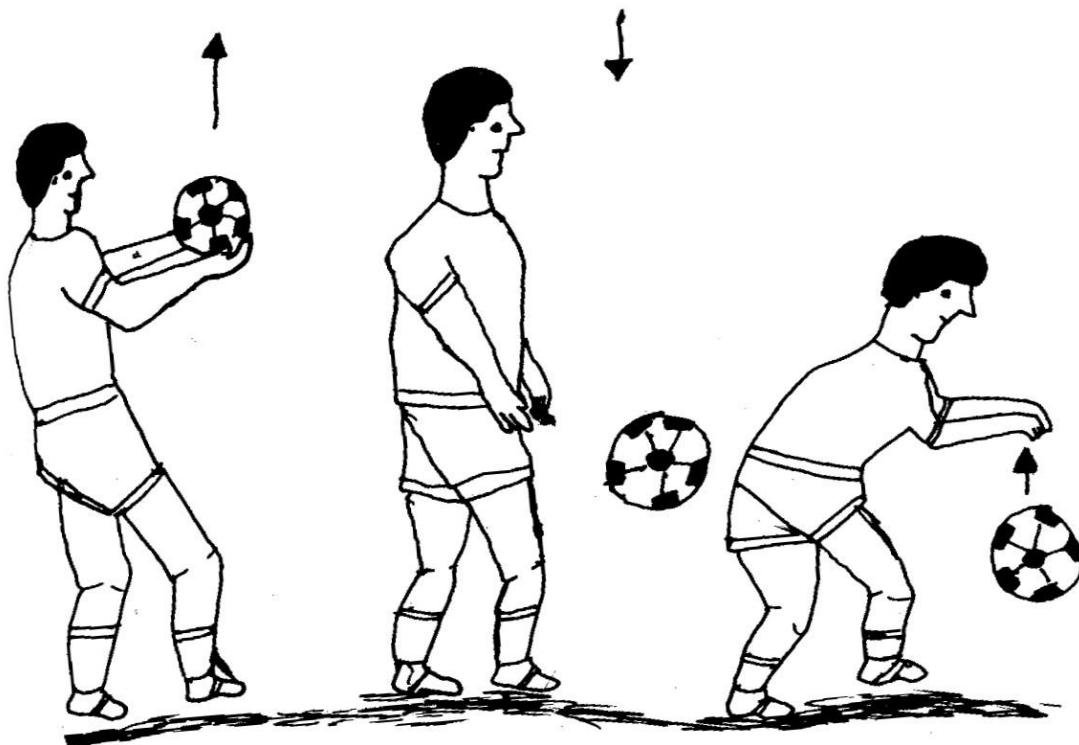
qí abara U lyú p'eera

- Álá hoshala geedí tháñ álá ákada masárafí u ma ámalíñu alúgú ma p'ishí.

Gígí taláta (alhissa k'ed'e 2)

D'aak'a u muufa

- Álá áshak'althiña d'aak'agú u muufa ámáré mágínaqí.
- Álá gasama geedí tha abuura mare shak'ala (gia) bus'ík'eqí abad'a (sahana).
- Álá madíña marthe sha alkúra d'ak'í mare u mbá n ufí mare na ñes'a k'ed'e amare fakáda sha mbá huluqí tha marele mmaane.
- Álá k'alagagu sha alkúra d'aak'o mare u mbá mufo mare ámáré shak'ala tha ashabbhua ámáré madíñaqí.

Asura 2/8 d'aak'a u muufa

qi abaara U lyú p'eera

- Álá ákada ma geedí shák'áló d'aak'a u muufa ma p'ishí

3.2.2 Mozaik (Ashuk'ula thabo)

(Alhissa 4)

Alhadaf

Miñ mbá gárra géédí addársálé:

- Ámáré állama ashuk'ul shak'ala tha abuura.
- Ámáré állama gígí áshuk'úlá thaba.

Gíñ p'adí addársale

- Algazáza mushe.
- Ñeera.

Thoñoríndú agarrañla tháñ

- Álá d'ok'othagú ma madí gíñ k'algalá shá mozaík.
- Álá agíthíña ashóóragú shá mare maada almáqáná u ashuk'úlá thábo.
- gíñ k'ábí áshuk'ulá thabogú álá k'ala márethéqí ámáré k'ééra hu

- álá gásama geedí tha abuura ámáré shák'ala
 - at'arap'ézá ashuk'ulú sha bak'á hárábíñé álá thaara are tha alwárga
- qí abara U lyú p'eera**
- alá hoshalatháñgú alá ákadá ma nafaoqigu thaaba mare allama mozaikúeqí.

3.2.3 Gíñ shák'allá tha hu

/alhissa 6

Hatháñ áhulu ashuk'ulá d'afarúqíqí thá hú ŋk'a. Masal: adídíñ, buuna, guud'a sha p'utha,...adí

A/ buuna /alhisa 2/

Alhadaf

Mín mbá gárra géédí addérsálé:

- Mare k'ééra ashuk'ulá shák'alá thá hu.
- Mare shák'ala aguzuá buunó mare madíñaqí.

Gíñ p'adí addárs

- Asúra
- Almítir
- Asafáára

Thoñoríndú agarrañlá tháñ

- Álá d'ok'otha geedí ámáré k'ééra ashuk'ulá shák'áló mare hu thá hu.
- Álá ábunthíñagú miñ 20 u lé 30 mírír.
- Awal alá gasama tha abuura sawa mín 4 le 6 yu.
- Ala jahaza aña almubaro hu min aña tharneqí u le aña lafíne alú.
- Mbá tharo hosala min aña ahathíshene maaba goriyu mmaane.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hashala geedí tháñ álá ákadagú ma thúlshéqígú k'illíñá mare.

3.2.4 Guud'a

(Alhissa 2)

Alhadaf

Miñ mbá gárra géédí addársálé:

- mare shak'ala aguzua gúúd'a shooro ámáré madíñaqí
- Ámáré állama guud'á shoorú

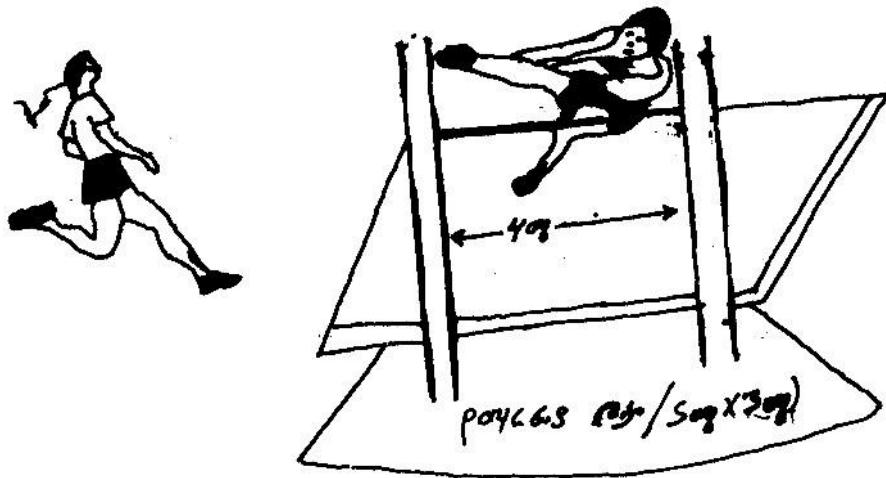
Gígí d'uk'unuñ :guud'á shoorú(alhissa 1)

Thoñorindú agarrañlatháñ

- Alá daa geedie azamana d'aáñí mare shak'ala aguzua bus'íeqí abad'a (sahana) mbá huluqí tha alqúmúrá marélé.
- Álá ashak'alhiña gúúd'á shoorú mbá madíño ámáré madíñaqí.
- Álá águd'iña guud'á huluqígú tha alqúmúrá márele.

Gíñ badí addérsálaé

- Dííñí
- Alkartóñ
- Aña lufila (mbá maayú shek'e wálla almartaba)

Asúra 2/9 guud'a thá shor

Gígí holoñoníñ (alhísá 1) Guud'a thá s'ak'a are

Alhádaf

Mín mbá gárra geedí addérálé:

- Mare shak'ala aguzua guud'o mbá s'ak'a arethu ámáré madíñaqí.
- Ámáré állama guud'á thá s'ak'a are.

Gíñ p'adí addérsálé

- Añá Guud'ó.
- Almítir.
- Asúra.

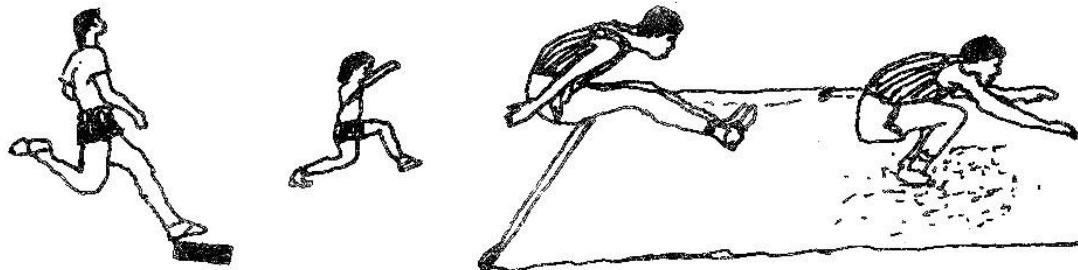
Thonoríndú agarrañ latháñ

- Awal álá ashak'alhiña geedí bus'ík'eqí abad'a.

- Álá gásama geedí tha abuura ámaré gía ashóóra.
- Álá mágíña (áhía) mare álú shá mbá shák'alláne.
- Alá feethágu aña gud'ígalaqí maré guud'a mbá madí máré awal.
- Ámaabá ágarrañí áné sháraha geedie.
- Ashuk'úlá gúúd'á thá s'ak'are.
- Maabá ágarrañí baro áne madíña geedie sha mbá bádaqala ashuk'úlá guud'a s'ak'a arethú.

qí abara U iyú p'eera

- Álá hashala geedí tháñ k'illíñá mare álá ákada má gúd'oqígú

Asúra 2/10 Guud'á thá s'ak'a are

Agugud'iña (alhissa 2)

Alhadaf

Míñ mbá gárра géédí addérsálé:

- Maré shák'ala aguzuá agugud'íñó máré mágíñaqí.

Gíñ p'adí addérsále

- Asúura.
- Annóóba (nagara).

Thiñorindú agarrañla thiáñ

- Máré állama hohóz ma maré alé gúgud'íñí añ d'uk'únúñ.

qí abara U iyú p'eera

- Álá hoshala geedí tháñgu álá akáda ma shak'al aguzua gugud'íñó

3.2.5 Aqílí

(Alhissa 8)

Gígí 1 gine tha aňu (alhissa 3)

Alhadaf

Mín mbá gárra géédí addérsálé:

- Máré állama biira.
- Máré ashap'uthu bus'ík'é mareqí tha aguzua.

Gíñ p'adí addars

- Alkúra.
- Gíñ hoshalí.
- Asúúra.
- Almedáná buunó.

Thoñorindú agarraňla tháñ

- Álá jáhaza aňí míñ 20 le 30 mítír álá gasama geedí tha anímíra máré sawara aleñ holoňoniň walla aleñ árbaqa.
- Áyu abuura áné shuruňa ahap'unathá thá guAndí.
- Áyu abuura thaartheqí álá jáhaza asat'ura lík'í alú holoňoniň holoňoníň.
- Álá ashuruňagu míñ aňa zíí asat'ur míñ 3-5 mitír.
- Tha asat'ura lík'í alu mbá zíí awal álá tháma alkúra , gíñ bád'í alu ---adí.
- Álá daagá ndugú amare thula amare has'ula alkúra zííqí thá asat'ura lík'í aluyu mbá nímíra wahídu ámáré thothohíňaqí tha asat'ura lík'í aluyueqí mbá nímíra itínenu.
- Mabí k'ódíne mandaň mare ñinéň goriyúgú.

Alk'anuna aqúlu

- Geedí holígu thá abuurayu lazim alqumúra maré u bus'ík'e maré ane huluqí.
- Geedí bak'a d'ak'í máré alkúra ílla mare múfa tháába ámáré thama tha algonu mmaane.
- Gabal ageedí mare bádaqa algúra u thá thaqí tha thal gabál ámáré mule asat'urá tharneqí than bak'a d'arar marene alú.
- Maba k'adíne mandaň míñ aňa bádaqa shene ne nine hórí ma maabá goriyú.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hoshala geedí tháñ k'illíňá máré álá akáda ma shak'alo aguzuagu ma p'ishí.

Haara madíñ álfaidá húqí (alhissa 4)

Alhádáfá addársalé

Mín mbá gárra géédí addársale:

- Mare háára haará madíñ ashuk'úlá húqí.

Gígí 1 /Alhissa 2)

Thoñorindú agarroña tháñ

- Álá d'ok'athagú máré rootha alfáida hú sha mbá gárrá máréné tha addársá d'afáreyú.
- Álá aharíña haara madíñ adáárá maré (máré rotha).
- Álá k'alagá gu máré gía ashoora almaqáná daa hááréqí.Masal: haara,huñk'e.
- Asaqalo ámáré zía tha maabá agarrañ marálé mare háára (rootha) madíñ (daa) almaqana walla ashuk'úlá húqí.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hoshala tháñgú álá akáda mahaaró haaragu tha a guzua k'ed'ele.
- Álá d'ok'othagu ala akáda na almáqaná k'abola shá háára áná da.

Ashabbhua gígí (alhissa 4)

Shambá gíila (shak'ala) thá hu

Alhadaf

Min mbá garra géédí addársale:

- Mare shak'ala (gia) ashabbhua mádíñ ashuk'ula húqí tha rasama u tha d'uula albuhiyo.

Gíñ p'adí addárs

- Álá d'ok'otha geedí gíñ k'algala sha ashobbahawa shak'ala.
- Álá k'ala geedíe mare k'ééra alfaidá ashabbohua shak'alo hu.
- Ashabhua asaqa shak'ál máréné álá rotha martheqí sha gíñ maado márë bas ñineñ gíí mare.
- Gíñ shak'alo márë mbá p'ishí asala tha abuura ala thama tha shul bus'ik'e añá madíné maabí k'illíñéqí.

qí abara u lyú p'eera

- Álá hoshalthañgu álá akáda mashak'alo rasama madíñ ashuk'ula húqí.

3.3 Ashuk'úlá áhulugalá thábáqí thá huule

(Alhisa 5)

Guud'a dííñu (alhissa 2)

Alhadaf

Miñ mbá gárra géédí addérsále:

- Máré áhulu huqí tháábále máré shák'ala gúúd'a dííñu ámáré mádíñaqí.

Gíñ p'adí addárs

- Guud'a Dííñu

Thoñorindú agarraña tháñ

- Álá d'ok'otha geedí mare k'ééra ashuk'úlá ahulugala huqí tháábale.
- Álá k'alagagu giñ k'eero márre hu ámáré madíñaqí shambá shak'allane.
- Mbá shak'alo márre ma p'ishí álá asheheraqí bola mareyeqí.

Thóñorindú shak'alla thañ d'uk'unuñ d'uk'unuñ

- Álá áshak'alhiña geedí d'uk'unuñ d'uk'unuñ.
- Ámáré ahulu hu are tha gushuñale ámáré abarshíña d'ííñí thartheqí amare dama thá hu u mare guud'a.
- Mare dama dííñiqí tháábá holoñoníñ márre abarshíña tháábá p'íshí u tháábá gambi alueqí.

qí abara U lyú p'eeera

- Álá hoshala tháñgu álá akáda ma ahulu hú mareqí tháábale ashuk'uala d'ííñueqí.

B. Shuruñá p'íshí

Alhadaf

Mín mbá gárra géédí addérsále:

- Máré ahulu huqí tháábale márre shak'ala shuruña bus'ík'eyo márre madíñaqí.

Gíñ p'adí addárs

- Asuuragu.

Shambá daalá addársálé

- Ámáré shak'ala qí ahulua thaboqí tha hule mbá shuruño p'isishí mbá madí márre ámáré madíñaqí.

qí abara u lyu p'eeera

- Alá hoshaláñgú álá ákada mashák'al qí ahuluá thabo tha hule mbá bus'ík'e shuruño p'íshí tha aguzua.

D. qí lak'añk'aña (alhíssa2)

Alhádaf

Miñ mbá gárra géédí addársálé:

- Máré shak'ala qí lak'añ k'aña márre madíñaqí.

Gíñ p'adí addárs

- Almártaba.
- Ñeera.

Gígí 1 qí lak'añk'aña thaarthéqí (alhissa1)

Thoñorindú agarraño

- Álé áshak'alhiña qí lak'añ k'aña thartheqí mbá madí márre min gabul márre madíñaqí.

- Mbá shak'alo máré mbá p'íshí álá gía maabí ñgunuñeqí tha almasal.

qí abaara U lyú p'eera

- Álá hoshala geedithañ álá akáda ma nafawoqigu tha thoñorindu lak'añ k'añleqíthañ.
- Álá madiña martheqí sha mbá shak'alláne mbá wala durragané.

Giñ p'adí addárs

- Álá hoshala geedíthañ álá akáda ma nafawoqígu tha thoñorindu lak'añk'añleqíthañ.
- Álá madíña martheqí sha mbá shak'allane mbá wala duuragane.

Giñ p'adí addárs

- Asuura.

E. Shimbíríña

Alhadafí

Mín mbá garra geedí addarsale:

- Máré ahulu huqí thaabale mare shak'ala aguzua barshíño amare madíñaqí.

Giñ p'adí addars

- Asuura

Thoñorindú agarrañ lá thañ

- Álá k'alagagu máré k'eera ashuk'ulá ahulugalá thabaqí tha húle hu mbá abarshíño.
- Álá k'alagagu gíñ k'eero máré hu máré madíña qí shambá shak'a'llane máré madíñaqí.
- Assáká shák'al máré aguzuá k'abíálé máré thámágá albálgú.
- Máré barshíña thoñorind d'uk'unuñ u álé k'alagagu máré lagazíña are thoñor añaamañeqí fish máré shimbíríña.
- Álá k'ala marthe sha máré allama tha booámére sha asaqa barshíné (shimbiriné) shíshíriñ áre has'ul durra d'aaníí míllañ.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hoshala geedí tháñgú álá ákada ma shák'al aguzuá ashimibírrñó mbá áhulugala huqí tháábale.

Ashabahaua shak'ala (gígí) (alhissa 4)

- Ashúk'ulá áhulugalá huqí tháábale

Alhadaf

Míñ mbá gárра géedí addárs1alé:

- Mare shak'ala gíñ madíñ ashuk'ula ahulu galá huqí thaabale tha rasama

Gíñ p'adí addárs

- Alwarga.
- Albuuhia.
- Galam rasas.

Thoñorindú agarrañ látháñ

- Álá áshak'alíña aguzuá madadó shá mbá k'ábí máréné tha alwárqa u thá galam rasás.
- Ashuk'ulá márén márén as'aríña thayu d'uula tha albuuhía u thá galam rasás.
- Mbá shok'alo márén ma p'ishí álá asala álá thama aña madine máabí k'illíñéqí.
- Ashuk'ula shak'alo márén ane ma shá ashuk'ula madíñ ashuk'ula ahulugala thabaqí tha huule sha ñine mane alárrootha hap'unatheqí tha alfásilú.
- Álá daa márthé ma ashuk'úla thaayu márén shak'alo márén has'úlo.
- Ashabahua shak'alo márén mbá has'úlo márén álá k'ala márthéméqí shá mare sháraha ahap'unáthéméqí tha alfásilú.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hoshaláñgú alá ákada mashák'áló ashabbahuá u águzú áhulugalá huuqí tháábale.

3.4 Haara madíñ ashuk'ul/ gígí huuqí

(Alhissa 4)

Alhadaf

Míñ mbá gárra géedí addársálé:

- Amáré háára haará mágíñ ashuk'úlá húúqí.

Gíñ p'adí addárs

- Annóóba (nagara)
- Almusájíl

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Álá d'ok'otha haara madí márén míñ gabul mbá madíñ ashuk'úlá húúqí.
- Álá áharthíña haaragú.
- Álá d'ok'otha ashuk'úlá húgú ámáré k'ééra hu.
- Álá áharthíña haará mágíñ ashuk'úlá húqígú

Haara: Ashuk'úlá hú

Asaqale álá áharthíña haara k'alígu alfaída hú u mbá madí márén thaalu mare ámáré gíaga ashoora tha ahap'unathale u tha maabá ágarrañlé.

qí abara U lyú p'eera

- Álá hashalatháñgú alá ákadá ma har haara madíñ ashuk'úlá húúqí.
- Álá d'ok'othagú tha d'ok'otha ndú u tha d'ok'atha ma kataba álá ákada ma k'er ashuk'úlá hú hugu.

Aguzuá ashuk'ulá thabo u mbá hú (alhíssa 2)

Alhadaf

Mín mbá gárra géédí addársálé:

- Mare shák'ala aguzuá ashuk'aúá hú u mbá thabo ámáré madíñaqí.
- Mare mág'á bebé álmus'ik'ó ámáré zá than.

Gíñ p'adí addárs

- Almus'ik'á alk'omiógú mbá d'afaruqígú.
- Annóóba.
- Almusajal.

Thoñorindú agarrañla tháñ

- Alá d'ok'otha geedí aguzuá ashuk'ulá thabo u mbá hú mare madíñaqí.
- Ámáré nafaqí tha almus'ik'a beela alá k'alagagu ámáré zaa tháñ sawa mare allama.
- Ámáré mad'a beebé almus'ik'o tha bíira ma ala athothohñu mareqí ámáré madíñaqí shambá gadarrane gígí.
- Mín mbá sharahílane martheqí ámáré madíñaqí mbá shak'aló márre alá azala márre madíña ahp'unatheqí ámáré allama sha mbá gúgud'íñ galáne.
-

qí abara u lyú p'eera

- Álá hoshalatháñ álá ákadagú ma shák'ló aguzuá thabo u mbá hú.
- Álá hoshalatháñ álá ákadagú ma mumulñigú.

Alú límma

- Geedí thík'uqígú tha shulindu talátayugu zíqígú mbá madí mare min tha alfasílá mareyú. Ashan shúgo ámáré nafaqígú tha ashuk'úl (gígí) d'afaru alú gú.
- Alkitaabale agarrañ geedí shambá náfa márégí tha bus'ik'é márre ashuk'úléqí.
- Min tha ashuk'ula thaba mareyú.
- Gíñ nafagane alkúúra fífi, alkúúra márre añ hosholña than.
- Mín thá hú máreyu shíñ gíñ nafagane buuná, guud'á, alkúra laañá, adidiñeqí adígu míllañ. Geedí azuzuñ ma ahuluo hu u thaba mareqígú gádarígú ámáré áhulu ashuk'ulá d'afarúqígí gú mílláñ.

qí geera ak'us'o talató

qí geera 1

I.

II. Mothatha Assé wálla bus'áñ

1. Buuna u guud'a ashuk'ulá shák'allá thá hu mmáámáré.
2. Buuna, qí lak'añ k'aña u aqillí aña walá s'ar añ durraqí. D'aak'a u muufa gádarña añ shák'ala tháábáñk'á.

3. Thá beebe almus'ík'óle hatháñ gádarí áñ shák'ala aguzuá thá hu u tháábáqí ahuluale.
4. Alqafía bus'ík'e ak'ítho bus'ík'eñk'a wala fed'í alhisaab gígí.

qí geera holoñoníñ

Áhórathá áñá d'eñethínáyú

1. Sháñ shak'ala aguzua abarshúño _____ ñineñ k'abíne hathañthí.
2. Hatha gadarí añ madíña ashuk'úlá d'afaruqí qí tha _____.
3. Aguzua bus'ík'eñ k'a ashañ añ shak'ala k'abí hatháñ _____ thí sha añ gía.
4. Alqainatí aguzua d'afaruqí maalé mamalñuyu buuna allam hatháñ _____ u _____.
5. Ma hatháñ ríisha albat'at'ía tha zizí d'afarúqí u allona thík'uqí min tha amud'ayu ma nafaña qí tháñ hatháñ gadarí añ shak'ala ashuk'úlá _____.

qígeera taláta

Ázalathá moothá ma asse

1. Andí mbá wálá ma bus'ík'e ndúmíílu?
A/ hu B/ thaba Dí/ íle E/ wala zíqí
2. Andí mbá wala ma alfaídá hú ?
A/ buuna B/ alkúra ííla Dí/ thíñthiñeqí
E/ wala zíqí.
3. Thabá u hu mahuluoqí andí ashuk'úlá gádarrá shá álá shák'ala?
A/ qí lak'añ k'aña B/ guud'a diña
Dí/ shímbiríña E/ wala zíqí
4. Shañ shak'ala aguzua mañ awal nañ gíína?
A/ Áñ fágada B/ shak'ala (gígí)
Dí/ qí harraka thíñthiñeqí E/ k'íllíñ
5. Andí mbá gadarña añ madíña ashuk'úlá hú u mbá thabo qí thañ?
A / qí madíña Bí/ tha almasal
Dí/ tha haara E/ k'íllíñ

Motha qí geerogu

qí geera 1

- 1. Assé
- 2. Bus'áñ
- 3. Assé
- 4. Assé
- 5. Bus'áñ

qí geera 3

- 1. E
- 2. Dí
- 3. E
- 4. A

qí geera 2

- 6. Añá d'añíyu.
- 7. Thá haara.
- 8. Bus'ík'eyu qísahana (abad'a).
- 9. Bííra u are bad'ía.

AETHETICS UNIT 3 – English Practice

Shálá máthá gíñ gárrao géédíhi tha ndú Alqingilizúyú thá ak'us'ó d'uk'unúñú gia gíñ má katabá thá bólúeqí Kátaba roothá Alqingilizú tha assabúra are shambá zíiné thá bólúeqí

	hygiene	sequence	order		
separate	discriminate	symbols	symmetry	short answer	printing
related	catch up	field	correction	throw	wing
bead	dance	collect	zigzag line	exercise	weight

Annadáfa - hygiene

Amad'ua - sequence

Amad'ua - order

Gundi afarua - separate

Discriminate - discriminate

Alqaláma- symbols

symmetry - symmetry

moothá d'úgurí - short

printing - printing

Mbá damugi - rel

Alú amaliña muufa -

Gur (Almodán) field

muus's correction

D'aak'a - throw

Buá álú - wing

Amanzi - bead

Hoohóz - dance

Alú buura - collect

Assát'úrá gogolňuqí - zigzag line

Ariáda - exercise

Ñees'a - weight

qi lak'añk'aña - somersault (rolling)

Shimbirňa - walking in a circle

Mín mbá kátabilané thá assabúúra are, matháthi k'illíñ thá geedíle **bak'á p'úliññóne** márthéqí na almáqáná k'ed'e tha ndú albarto lakín ñgó **D'OK'OTHA** geedí gíbilígú mare móótha d'ok'othinga: "Gillé tha ndú álbartonné sháñ s'úlláne shíñ tha ndú Alqingilizú?"

Mín mbá móthílá geedí rootha k'illíñiyu, gássama geedí tha abuura taláta. Azala geedí d'uk'unúñ d'uk'unúñ míñ tha anuura k'illíñiyù shá máré thará aqilíqi. Daa geedí hodía baalá mbá mágíñ máré roothe tháñ. P'uliña geedí sha ñgó s'úl rootha d'uk'unúñ hut ha ndú albarto máré shíñ sheeru tha assabúúra areyéqí shá máré mádiña roothá hulunéqi than tha ndú Alqingilizú min mbá ma katabá thá assabúúra are. Geedí ñgúnuñgú mbá d'oñoshiñí shíñ máré p'aada ahap'úné máré male mádiñga máré mootha. Gadí mádiñ moothá ma asséqi thík'l annuk't'a d'uk'unúñ abuurá k'ed'eqí. Matháthi shúgo rootha k'illíñeqí, Daa geedí hór añe thoñor shá máré thúlá tha assabúúra areyéqí máré mádiña moothá ma asséqi mbá ndú ALqingilizú tha assabúúra areBák'a hibíñó añ shá ñgó móóthá roothayú.

Aqilílé d'áñ álqwawa thayú lakín walá gii gímmáñ. Ma alqáwa d'ááñé tha alfásílú almáqáná k'ed'e geedí shárákíño ma p'ishí.

መ-ያየ ቁለት /Glossaries/

የ ትም/አይነ ት አሰጣቸው የ 3ኛ ክፍል የ ማስተማሪያ ማጽኑና ት			
በ ስራ እና የ የለው ቁል በበርታና	የ ቁል ትርጉም በ አማካይ	ቁል የ ማረኞች በ ት ንድ	አሰተማ ት
Almodel	ጥምል		
Asúra	አሳራ		
Ad'afarua	መድርጊዢ		
Anadáfá alu	የ ግል ነገሱ		
Anadafa áña gudíla	የ አካባቢ ነገሱ		
Almus'ík'a	መዘረ, ^ቁ		
Almozaik	መዘረ ይከ		
Guud'a	መዘረለ		
qílak'añ k'aña	መን ክብሌ		
Guud'a thá s'ak'a are	የ መድርጊ ነገሬ		
Gíñ p'adí addárs	መር ያ መስረያ		
D'aak'a	መር መረ		
Guud'á shoorú	የ ክፍታ ነገሬ		